REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare *nr. 30.*
Scrisori nefrancate nu se primesc.— Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următorele
BIROURI de ANUNȚURI:
în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iulin Leopold (VII Erzsébet-korut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Numĕr de Duminecă 38).

„GAZETA“ iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor.
N-rii de *Duminecă* 2 *fl.* pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunĭ 12 c., pe trei lunĭ 6 corόne. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 208.—Anul LXV. Brașov, Duminecă 22 Septemvrie (5 Octomvrie). 1902.

NOU ABONAMENT
LA
„GAZETA TRANSILVANIEI“.
Cu 1 Octomvrie st. v. 1902
se deschide nou abonament, la care învităm pe toțĭ amicii și sprijinitorii fóiei nóstre.
Prețul abonamentului:
Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 corόne, pe șése lunĭ 12 corόne, pe trei lunĭ 6 corόne, pe o lună 2 corόne.
Pentru România și streinătate: Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ, pe o lună fr. 3.50.
Abonamente numai la numĕrul poporal de Dumineca:
Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 4 corόne, pe șése lunĭ 2 corόne
Pentru România și streinătate: Pe un an 8 francĭ, pe șése lunĭ 4 francĭ.
Abonarea se póte face mai ușor prin mandate postale.
ADMINISTRAȚIUNEA.

Congresul din Veneția.

(*a*) In anii din urmă s'au audit multe despre congresele interparlamentare, despre congresele de pace, unde se adunau bărbații diferitelor națiunĭ spre a discuta asupra întrebării, cum s'ar puté împăca chestiunile de cértă între popóre, cu un cuvênt, cum s'ar puté face pace.

S'a întâmplat însĕ, că umblând după pace, se încurcau și mai rĕu ițele, mai ales că unele popóre nu voiau sĕ recunóscă drepturile altor popóre și cereau pentru sine și drepturĭ de acelea, carĭ nu li-se cuveniau.

Asemenea congrese s'au ținut în mai multe orașe ale Europei și tot-déuna erau de față și Românii, între carĭ mai ales bĕtrânul Urechiă fie ertat, își ridica mereu glasul pentru drepturile naționale ale poporului român din Transilvania și Ungaria.

Acuma nu s'a audit eam de mult despre congresele interparlamentare. Anul acesta era sĕ se țina la Viena, nu se scie însĕ din ce causă, a fost amânat

Ceea-ce făceau bĕtrânii, senatorĭ și deputațĭ, în congresele interparlamentare, s'au gândit sĕ facă și tinerii între sine. Sĕ se adune și ei, fiiĭ diferitelor națiunĭ, și sĕ se sfătuéscă împreună, sĕ lege frăție și sĕ lupte împreună pentru umanitate și pentru drepturile popórelor.

Un tinĕr de la școlele înalte italiene cu numele *Giglio Efisio Tos* a fost acela care, înainte de asta cu câți-va anĭ, a pus temeiul la o societate internațională a tinerilor universitarĭ, căreia i-a dat numele de *„Corda Fratres“*.

Acéstă societate, séu federațiune a ținut deja două congrese, unul la Turin în Italia și al doilea la Paris. La congresul din Turin a fost ales președinte pentru secția română Lucian Bolcaș, care tocmai atuncĭ fusese eliminat de la academia de drept din Oradea-mare și de la tóte academiile din Ungaria, pentru că accentuase drepturile naționale ale Românilor, ér la congresul din Paris a fost ales studentul universitar Ioan Scurtu, care s'a distins și el prin apĕrarea acelor drepturĭ.

Lucrul naibii însĕ, atât la congresul din Turin, cât și la cel din Paris, Românii au dat de împotrivire din partea tinerilor maghiarĭ, carĭ nu voiau sĕ recunóscă, că un tinĕr română din Transilvania séu Ungaria sĕ fie președinte și representant al secției române.

Tinerii maghiarĭ glăsuiau adecă, ca bĕtrânii lor șoviniștĭ, carĭ au declarat de atâtea orĭ în dietă și în adunărĭ, și ca scriitorii de pe la diarele șoviniste maghiare, carĭ în fie-care di scriu și îmbată lumea cu apă rece, spunênd, că în Ungaria nu esistă alte naționalitățĭ afară de naționalitatea maghiară. Se țineau așa-dér, ca orbii de gard, de ideea, că un tinĕr român din Ungaria nu póte representa națiunea română, deóre-ce este supus ungar.

Se înțelege, că împotrivirea tinerilor maghiarĭ n'a găsit resunet, nicĭ la Turin, nicĭ la Paris, căcĭ ceea-ce este, nu se póte tăgădui, și decă în Transilvania și Ungaria trăiesc trei milióne de Românĭ, nu se póte decreta, așa numai tam-nesam, că acei Românĭ nu trăesc acolo.

Étă de ce tinerimea națiunilor civilisate din apus a stat pe partea Românilor și au decretat, că de vreme ce Românii sunt Românĭ, fie de dincóce, fie de dincolo de Carpațĭ, ei pot sĕ fie aleșĭ ca representanțĭ ai națiunei române. S'a enunțat cu un cuvênt, ca înscrierile în secțiile federațiunei sĕ nu se facă după state, ci după națiunĭ.

S'a întâmplat însĕ, că pentru anul acesta, congresul tinerilor a fost învitat la Budapesta.

S'au făcut pregătirĭ marĭ pentru acest congres, care era sĕ se țină în luna trecută. Guvernul și mai ales ministrul Wlassics a dat tot sprijinul sĕu comitetului arangiator. Un lucru însĕ era hotărît dinainte de către tinerimea maghiară, sprijinită se înțelege de guvern, ca pe studenții românĭ din Transilvania și Ungaria sĕ nu-i priméscă la congres de cât sub firma maghiară. In Turin și în Paris ațĭ învins voi, dér aicĭ nu vĕ lăsăm sĕ învingețĭ. Tinerimea din streinătate, care va veni la Budapesta, nu trebue sĕ afle, că aicĭ esistă și o tinerime română, slovacă, orĭ germană etc., care ține la drepturile sale naționale! Și decă vor veni representanțĭ ai secției române, aceia nu pot sĕ fie decât din România.

Tinerimea română însĕ n'a vrut una cu capul sĕ renunțe la drepturile sale și de téma sĕ nu-șĭ ridice în sînul congresului tinerii românĭ glasul și sĕ arate tinerimei din tótă lumea, că sunt năpăstuițĭ, fiind-că nu li-se dă dreptul sĕ se presente în lume, ca ceea ce sunt — adecă ca Românĭ, — comitetul arangiator maghiar a trimis în ultimul moment o circulară în tótă Europa, anunțând, că congresul nu se va mai ține la Budapesta.

Atuncĭ societatea *„Corda Fratres“* a hotărît, ca totușĭ sĕ se țină congresul în orașul Veneția în dilele de 1, 2, 3 și 4 Octomvrie.

La acest congres s'au presentat peste o miie de studențĭ, între carĭ opt-decĭ de Românĭ

Primirea, ce li-s'a făcut studenților a fost fórte căldurósă și, după cum ni-se anunță prin fir telegrafic, hotărîrile congresului sunt favorabile pentru Românĭ, căcĭ li-s'a recunoscut dreptul, pe care de altminterĭ nimenĭ nu li-l póte lua, de a-se presenta la congres, ca ceea ce i-a lăsat Dumnedeu, adică ca Românĭ.

S'a enunțat cu alte cuvinte principiul de a se puté înscrie în federațiune în secția națiunei, căreia aparține fie-care student, și nu în secția statului, în care este cetățen.

Se înțelege de sine, că supĕrarea Maghiarilor este acuma fórte mare și s'au ridicat deja glasurĭ prin foile din Budapesta, în carĭ se dice, că mare greșală s'a făcut de la început, când s'a invitat sĕ vină congresiștii la Budapesta, pentru-că era de prevĕdut ce se va întêmpla, căcĭ dór' cestiunea naționalităților esista și atuncĭ. Acuma însĕ, că s'a revocat congresul, dic acele foi, rușinea este cu mult mai mare pentru Maghiarĭ.

Și étă că acuma a venit ca pupăză pe colac congresul din Veneția, unde s'au presentat atâția studențĭ francesĭ și italienĭ, carĭ au făcut înfrățire cu Românii, un fel de înfrățire latină, care este fórte neplăcută șoviniștilor noștri!

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Cântece.

I.

Pe aripa clipei ce sbóră
Iubirea-mĭ de-așĭ sta s'o aștern
O candelă sfântă, senină
Luci-va prin vremurĭ etern.

Dér clipa se duce, n'aștéptă
O vorbă sĕ-i spun cel puțin
Mĕ uit după ea și mĕ 'ntunec
Și-s singur... și-s tot mai strĕin.

II.

Printre foile resfirate
Unde 'țĭ cânt acum iubirea
Am găsit strivit un flutur...
Iși aflase mântuirea!

Sta cu aripile 'ntinse
Restignite ca o cruce
Și par'că 'mĭ șopti în taină
Că și dragostea-țĭ s'o duce.

III.

Minune mică, rĕsfățată
Deprinsă sĕ te jocĭ cu tóte
Mĭ te-ai jucat în drum odată...
Și póte așa a fost sĕ fie
Că bietu-mĭ suflet nu mai póte
Sĕ sbóre 'n lumĭ de veselie.

Și-ar vrea în fie-care clipă
S'alerge peste văi și délurĭ
Culcat pe-a mitului aripă...
Și sĕ-țĭ aducă de prin stele
Comorĭ de vis de idealurĭ
Și drag din cântecele mele.

Pe vîntul tómnei păn' la tine
Sĕ știi c'am sĕ-l trimit deseră...
Ingădue'l sĕ ți-se închine!
Ér decă vreai mi-l retrimite
Pe-un vînt duios de primă-vară
Culcat pe florĭ îmbobocite.

Viturio.

Baba nesățiósă.

De Dumitru Stăncescu.

A fost odată ca nicĭ odată, că de n'ar fi fost nu s'ar povesti, și ascultațĭ, că povestea de aicĭ încolo s'a gâti.

Au fost odată doi bĕtrânĭ: un unchiaș și o babă, și acești doi bĕtrânĭ erau săracĭ... știĭ, lipițĭ pămêntului, dór un biet bordeiŭ aveau și el rĕmas dela părințĭ, unde se-șĭ odihnéscă trupul nóptea, de umblet după mâncare, orĭ după niscai sdrențe de pomană, că umblau tótă diulica amêndoi, unul într'o parte și altul într'alta.

Și ce se mai rugau, săracii, la Dumnedeu sĕ se mai îndure și de ei sĕ le dea ceva și lor, un ajutor sĕ nu móră de fóme, că écă de câtă-va vreme abia îșĭ mai mișcau piciórele sĕ umble după cerșit.

Într'o di de Duminecă, până baba sĕ mai măture praful de prin bordeiŭ, că se făcuse de un lat de palmă, écă sub o laviță, ce aveau în bordeiŭ, o iarbă micșoră și cu frunza bățósă.

I-a părut babei bine, că era verdéță veselă și a luat frumos tot praful dimprejur și a udat'o frumos.

I-a spus și moșului când a venit de unde s'o fi dus; el a dis, că ce se bucură așa de o iarbă, par'că cine scie ce ar fi.

A trecut diua și a venit séra.

Séra, decă s'au culcat moșul și baba, écă, a visat baba cumcă iarba aceea e norocul lor și că ea o sĕ créscă repede, că o sĕ créscă într'o di, cât cresce alta într'o lună și, că curênd o sĕ facă pom mare-mare, de are sĕ se înalțe până la ceriu, de vor puté sĕ se urce pe el și sĕ ajungă la Dumnedeu sĕ-i pótă spune și ei ce aveau pe suflet.

S'a deșteptat baba cu inima plină de bucuriă și cum s'a deșteptat s'a dus iute la iarbă sĕ o vadă ce face.

Se mărise, iarba, vere, bine de tot, se ridicase de două palme dela pămênt și era gata sĕ ajungă cu vêrful de laviță sub care crescea.

După aceea s'a dus baba la unchiaș și i-a spus ce visase.

Moșul ér a rîs de ea, că se ia după vise.

Revista politică.

Dece dile au ţinut în Viena *sfătuirile asupra pactului vamal.* Miniştri austriacĭ şi unguresci şi-au pus în cumpĕnă tóte sforţările, ca sĕ facă ceva şi sĕ nu se mai despartă şi de astă-dată unii de alţii, fără nicĭ o ispravă. Şi se dice, că după atâta sdróbă, s'a ajuns în cele din urmă la o învoială asupra cestiunilor mai de căpetenie, carĭ privesc pactul, neînţelegerile cele marĭ s'ar fi aplanat şi pactul e ca gata. Au rĕmas însĕ totuşĭ câte va puncte asupra cărora nu s'au putut învoi pe deplin. Nu mai era timp sĕ se discute asupra lor, fiind-că miniştri unguresci trebuiau sĕ se reîntórcă la Budapesta. (Ei s'au şi reîntors alaltăerĭ). Vor veni însĕ miniştri austriacĭ la Budapesta şi aicĭ se vor încheia tratările, înlăturând micile greutăţĭ, ce mai stau în calea resolvirei definitive a învoielii economice dintre cele două state dualiste.

*

Scim, că în timpul din urmă procurorii unguresci s'au pus în mişcare *contra diariştilor germanĭ din Bănat* şi au dat în judecată pe trei, anume pe *Cramer* din Timişóra, pe *Korn* şi *Krisch* din Chichinda-mare. Toţĭ au povĕţuit în diarele lor pe Şvabii din Bănat, ca sĕ fie cetăţenĭ credincioşĭ ai Ungariei, cum au fost şi până acuma, însĕ din drepturile limbei germane sĕ nu lase nicĭ o iotă, pentru-că Germanĭ s'au născut, ca Germanĭ trebue sĕ móră, şi în limba germană sĕ-şĭ înveţe copiiĭ a vorbi şi a se ruga lui Dumnedeu. Aceştĭ diariştĭ au credut că nu fac nicĭ o fărădelege prin aceea, că dau fraţilor lor de sânge asemenea poveţe, dér sĕ vedĭ, că procurorul era de altă părere. Procurorul ţinea şi el cu cântecul, care se cântă mereu pe tóte cărările, acuma de vr'o trei-decĭ de anĭ şi mai bine, şi care dice, că în Ungaria totul trebue sĕ devină maghiar. Étă de ce numiţii diariştĭ au fost traşĭ în judecată la curtea cu juraţĭ din Timişóra şi Seghedin şi pentru poveţele, ce le-au scris ei şi pe carĭ le credeau nevinovate, li-s'au dictat pedepse aspre de închisóre şi de amendă în banĭ.

Tóte acestea au fost cum au fost, dér scim, că după sentinţa juraţilor a venit o altă sentinţă de la şeful poliţiei (căpitanul oraşului) din Timişóra, care spunea, că Cramer sĕ părăsescă oraşul în timp de 48 de óre şi sĕ se ducă în oraşul, de unde era. Va sĕ dică i-a dictat pedépsa, care sĕ dicteză vagabundilor, hoţilor şi femeilor cu moravurĭ uşóre, căcĭ numai pe aceştia îi trimeteau până acuma cu escortă la locul, de unde erau. — Ómenii, carĭ pórtă condeiul, în tótă lumea civilisată se bucurau până acuma de cea mai mare libertate, şi sentinţe atât de aspre nicĭ faţă cu redactorii socialiştĭ şi anarchiştĭ nu prea se aplicau. Esemplul şefului de poliţie din Timişóra l'a urmat în scurt timp şi şeful de poliţie din Chichinda, care a dat poruncă, ca şi Korn sĕ părăsescă oraşul în timp de 48 de óre.

*

Se înţelege de sine, că audind despre aceste lucrurĭ, diarele din Germania şi Austria s'au revoltat şi au început sĕ protesteze şi sĕ dea aspră dojană autorităţilor unguresci, carĭ, dic ele, au nesocotit până într'atâta libertatea pressei, în cât pe redactorii foilor germane îi trateză ca pe nisce vagabundĭ şi îi trimite „*per şub*" la domiciliul lor.

Clubul diaristilor din Viena a dat o declaraţie fórte indignată spunênd, că pedepsele cele aspre dictate diariştilor „*sunt brutale şi asiatice*, carĭ au provocat antipatia tuturor Germanilor".

Pe foile maghiare le ustură rĕu acest bobârnac, dér de fala gólă tot nu se lasă. Aşa diarul „Budapesti Hirlap" rĕspunde cu îngâmfare la dojenele pressei germane şi spune, că Maghiarii trebue sĕ mérgă înainte cu politica lor naţională, ca sĕ păzéscă „unitatea naţională" în instituţii, legĭ, cultură, societate, şi nu trebue sĕ tolereze, ca „agitatorii" fie pangermanĭ, fie dacoromânĭ, fie panslavĭ sĕ semene zizanie în ţéră. Buruenile trebue plivite, dice „B. H.", ca sĕ nu omóre sĕmĕnăturile...

Am înţeles...

*

Dumineca trecută s'a deschis seria *serbărilor de la Şipca* prin inaugurarea bisericei înfiinţate în amintirea luptelor de acum 25 anĭ între Ruşĭ şi Turcĭ. După inaugurare s'a dat un banchet la care au participat óspeţii ruşĭ în frunte cu trimisul Ţarului, marele duce Nicolae Nicolaevicĭ S'au rostit toaste de către principele Ferdinand al Bulgariei şi de către marele duce, accentuându-se legăturile de rassă şi politice amicale dintre Ruşĭ şi Bulgarĭ. A doua şi a treia di au urmat manevre militare, spre care scop au fost concentraţĭ 35,000 soldaţĭ bulgarĭ. Manevrele representau lupta de acum 25 anĭ între armata ruséscă şi armata turcéscă, comandată de Suleiman paşa. După manevre a urmat defilarea trupelor pe dinaintea óspeţilor ruşĭ şi a căpeteniilor statului bulgar. Ruşii au lăudat ţinuta soldaţilor bulgarĭ. Cu revista trupelor, serbările s'au încheiat, ér marele duce Nicolaevicĭ s'a dus la Constantinopol.

„Corda Fratres" la Veneţia.

Miercurĭ au sosit la Veneţia studenţii universitarĭ din România, în numĕr de vre-o 80, pentru a participa la şedinţele Federaţiunei internaţionale a studenţilor „Corda Fratres".

La sosirea vaporului în basinul San-Marco, au mers întru întîmpinarea lor cavalerul *Jacchia*, preşedintele secţiunei italiane „Corda Fratres", şi *Falzin*, preşedintele comitetului local.

Primirea studenţiler românĭ a fost fórte cordială. S'a strigat! „*Trăéscă România! Trăéscă Italia!*" Toţĭ studenţii purtau lenta de colorĭ naţionale.

După schimbarea salutărilor, studenţii românĭ s'au coborît în piaţa San-Marco, de unde au pornit spre diferitele hoteluri, ce li-se hotărîseră. Pretutindenĭ au fost primiţĭ şi salutaţĭ în mod simpatic. Dimpreună cu studenţii, au sosit şi câţĭ-va diariştĭ românĭ.

La 2 óre după amiadĭ s'a făcut la gară primirea solemnă a representanţilor studenţescĭ din Franţa.

A fost imposant cortegiul studenţesc, care a plecat după amiadĭ de la gară, cu congresiştii sosiţĭ. Intre aceştia se afla şi vice-preşedintele delegaţiunei române I. *Scurtu*, preşedintele secţiunei speciale a Românilor. Representanţii sosiţĭ deja pentru congres s'au dus sĕ întîmpine pe cei carĭ veneau.

In numele oraşului a sulutat pe sositorĭ asesorul Rava, apoi s'a format cortegiul, care era precedat de gardiştĭ şi de musica orăşenéscă, care intona imnurĭ. Studenţii strigau: „Trăéscă „Corda Fratres!" trăiéscă Veneţia!" Mulţimea rĕspundea salutând pe studenţĭ şi aclamând diferitele naţionalităţĭ, cu deosebire pe cea română. Mergeau în grup strîns, mult admirat, două domnişóre făcênd parte din cortegiu.

Séra au sosit alţĭ congresiştĭ. S'au reînoit demonstraţiunile Românilor, carĭ fraternizéză cu colegii lor italienĭ. Pretutindenĭ Românii sunt primiţĭ cu cea mai mare simpatie.

La sosirea Românilor, asista şi consulul local român, comandorul Galucci.

Studenţii italienĭ în Bucurescĭ.

Comisiunea de studenţĭ, ce a fost alésă de asociaţia „*Corda Fratres*" pentru primirea studenţilor italienĭ a adresat cetăţenilor capitalei române următorul apel:

Iubiţĭ concetăţenĭ,

Câte-va dile ne mai despart de momentul fericit, în care naţiunea română va avé în mijlocul ei pe representanţii studenţimei universitare italiene — pe fiiĭ acelei frumóse Italiĭ, care este însa-şĭ leagânul Românismului.

Fraţii italienĭ vin sĕ înapoeze visita camaradilor noştri şi — străbătênd ţinuturĭ streine, fără sĕ se oprescă — vin sĕ ne îmbrăţişeze cu devotament şi cu iubire, aducêndu-ne salutul nobilei naţiunĭ, de care ne légă identitatea sângelui, unitatea menirei de ginte, frăţia seculară a celei mai nealterate amiciţiĭ.

Iubiţĭ concetăţenĭ,

Studenţimea universitară română, adênc pătrunsă de importanţa acestei visite aşa de scumpă nouĕ, a întocmit o comisiune de recepţie, care — împreună cu voi: părinţĭ, fraţĭ şi amicĭ — sĕ dea acestor dile caracterul unei adevĕrate sĕrbătorĭ naţionale.

Ea va lupta din tóte puterile ca primirea acestor vrednicĭ fiĭ ai latinităţii sĕ fie demnă de noi!

Iubiţĭ concetăţenĭ,

Facem un călduros apel către voi toţĭ şi vĕ rugăm sĕ ajutaţĭ acéstă comisiune de recepţie prin tóte mijlócele posibile.

Veniţĭ cu mic cu mare la primirea ce le-o vom face, secundaţi-î pas cu pas, nu lipsiţĭ orĭ de câte-orĭ va fi nevoie de voi şi nu uitaţĭ, înainte de tóte, că avem datoria sfântă de a arăta fraţilor italienĭ, că la gurile Dunării, din colonia modestă a lui Traian, a rĕsărit o soră demnă de Roma gloriósă şi eternă!

Comisiunea de recepţie.

Bucurescĭ, 17 Sept. v. 1902.

Pentru recepţiunea studenţilor italienĭ, membrii Asociaţiunei *Corda Fratres* s'au constituit în comisiunĭ speciale.

Se vor da festivale la Ateneu şi la Teatrul Naţional, se va organisa o retragere cu torţe şi un banchet se va da în onórea tinerilor italienĭ, ér o comisiune îi va conduce în visitarea oraşului.

De asemenea comisiunĭ speciale au fost delegate de Asociaţiune pentru recepţiunea studenţilor italienĭ la Predeal.

Ce se petrece în Balcanĭ.

„*Neues Wiener Tagblatt*" primesce o telegramă din Salonic, în care sĕ vestesce, că în vilaetele Kossowo şi Salonic domnesc agitaţiunĭ.

O bandă de 110 inşĭ au năvălit în *Vodena*, unde Bulgarii s'au supus patriarchului grecesc. *Membrii comisiunei, carĭ încasă birurile aprópe de Vodena, au fost asasinaţĭ.*

Se fac numeróse arestărĭ.

Artileria turcă a distrus cu ghiulele de tun un castel de lângă Mitroviţa, în care sĕ închiseseră capii albanesĭ.

— Diarului „*Zeit*" di Viena i-se comunică din Belgrad, că în vilaetul Monastir agitaţiunea se sporesce. Locuitorii multor sate fug în munţĭ. S'au chemat reservele sub arme.

— Dér de ce nu credĭ, uncheşule, că sĕ facă Dumnedeu o minune cu noi, că noi, slavă Domnului, n'am omorît pe nimenĭ, n'am furat dela nimenĭ, nicĭ un rĕu n'am făcut nimĕrui, ba am făcut bine cât am putut şi noi când am avut... 'I s'o fi făcut milă lui Dumnedeu de noi, că am trăit cu cinste atâţia marĭ de anĭ şi scie Dumnedeu ce face.... când şi când nu lasă pe omul cu frica de el.

Moşul n'a mai dis nimic. Scia el, că aşa era, că fuseseră bunĭ şi cu frica luĭ Dumnedeu amêndoi, şi baba şi el, dér nu prea credea în minunĭ, că nu prea vĕduse cu ochiĭ, dér vĕdênd credinţa mare a babiĭ a tăcut, a lăsat'o sĕ se bucure cu amăgirea.

A doua di iarba crescuse încă-odată pe atâta.

A treia di ajunse cu vêrful la laviţă.

— Unchiaş, sĕ mutăm laviţa de aicĭ sĕ créscă iarba, că nu mai are loc.

— Mut'o despre mine.

A mutat baba laviţa în partea aîlaltă.

A doua di iarba crescù şi mai mult, de peste vr'o patru dile écă ajunse cu vêrful la o poliţă, de era pironită sus sub tavan, de puneau pe ea fel de fel de lucrurĭ.

Baba se duse la unchiaş.

— Unchiaş, uncheşel, ia sĕ scoţĭ dumneata poliţa aceea de sus şi s'o baţĭ în partea aîlaltă, că a ajuns iarba la ea.

S'a îndĕrĕtnicit moşul, că unde mai póte el sĕ se urce sĕ o scótă şi sĕ o bată aîurea, că el e bĕtrân de abia se póte mişca, şi décă o cădea?... De geaba, că se ţinù baba de el până mută poliţa.

Peste câte-va dile iacă iarba ajunse tocmai sus în tavan.

Baba ér la moş.

— Unchiaş, unchiesel, hai sĕ găurim casa sus sĕ pótă iarba nóstră eşi şi cresce, că nu mai are loc în bordeiù.

Acum s'a supĕrat moşul rĕu.

— Dar bine, mătuşă, ai înebunit acum la bĕtrâneţe de tot... Cum sĕ găuresc eu casa, sĕ ne plouă orĭ sĕ ne ningă?.... atâta avem şi noi şi vrei sĕ rĕmânem şi fără ea cu nebuniile tale, sĕ ajungem sĕ murim ca cânii afară în drum?...

Cu „unchiaş te rog" cu „uncheşel, te mai rog", cu „uite că se întêmplă taman ca în vis şi te pomenescĭ că e adevĕrat sĕ ne putem urca până la Dumnedeu sĕ ne rugăm de el sĕ ne mai uşureze pustia de viaţă", s'a înduplecat moşul şi a spart sus de a eşit iarba afară.

Décă a eşit afară, ce sĕ vedĭ dumneata?... se înălţa iute, iute, de se minuna moşul şi se îngroşa de se făcuse ca un copac d'aceia groşĭ şi îi cresceau crăcĭ deşĭ şi puternicĭ, de era ca şi o scară, de se puté urca pe el în sus şi un copil mic.

N'a trecut mult şi 'i s'a pierdut vêrful pomului în norĭ tot înălţându-se mereu către ceriu.

Într'o nópte écă mai viséză baba un vis: se făcea că venise un înger la ea şi îi spunea, că a ajuns copacul până la ceriu, şi o sfătuia sĕ trimită pe unchiaş la Dumnedeu sĕ céră şi dênşii ceva, că 'i-se făcuse lui Dumnedeu milă de ei, că fuseseră ómenĭ de ispravă şi suferiseră atâta sĕrăcie, ér de cârtit nu cârtiseră nicĭ unul împotriva lui.

S'a deşteptat baba şi cum s'a deşteptat a trezit pe unchiaş şi i-a spus visul.

Moşul tot nu credea, măcar-că vĕduse minunea cu copacul cu ochiĭ.

A pornit a se suĭ pe cracii copacului mai mult aşa, ca sĕ-i facă gustul babiĭ. Dér vĕdù că se urca uşor ca şi cum ar fi fost tînĕr de două-decĭ-trei-decĭ de anĭ şi atuncĭ a credut şi el, şi a hotărît sĕ se urce cât or fi.

Şi-a luat diua bună dela babă, s'au învoit ce sĕ céră dela Dumnedeu, şi-a făcut cruce ca Românul, a eşit din casă pe gaura din tavan, şi s'a tot dus încet încet până la ceriu, că până la ceriu mergea copacul.

Ajungênd la ceriu a dat de Dumnedeu, i-s'a închinat şi i-a cădut în genunchĭ, mulţămindu-i că l'a învrednicit sĕ-i pótă vedé faţa.

Dumnedeu i-a dis sĕ se ridice de jos şi l'a lăudat şi pe el şi pe mătuşa, că au fost ómenĭ bunĭ şi îngăduitorĭ, şi lumea bine dela ei a vĕdut, dér rĕu ferit'a sfântul, şi l'a întrebat cu ce sĕ-l dăruiască, ca sĕ-i fie resplată pentru faptele lor.

Moşul, după cum se învoise cu baba, a cerut la Dumnedeu sĕ le dea niţică pu-

— Scirile sosite în Belgrad din Monastir (Macedonia) devin din ce în ce mai alarmante. *Tótă populațiunea districtului a pus mâna pe arme. Aprópe de Tșairli a fost o luptă între țerani și între trupele turcesci. Nouě țerani și doi soldați au fost uciși.*

Un manifest publicat în Belgrad învită pe cetățenii sêrbi sě alerge cu grămada la meetingul, care se va ține Duminecă în Belgrad și în care se va trata despre aceste fapte.

— O notă oficiósă, pe care o publică „Allgemeine Zeitung“ spune, că Rusia și Austria nu au de gând sě începă acum nici o acțiune energică pentru restabilirea liniștei în Macedonia în scop d'a se evita niscai posibile complicațiunĭ, — cu atât mai mult, că se apropi e érna, care va face de sigur liniște.

— Diarul „*Neues Wiener Tagblatt*“ publică scirea despre *asasinarea consulului rusesc din Ucskueb, Matskoff.*

Nesătuii coloniști.

De sub podgoria Aradului, 19 Sept. 1902.

Comitatul nostru al Aradului, cu majoritatea sa covîrșitóre de locuitorĭ românĭ, încă de când s'a născut planul de a ungurisa cu ajutorul coloniștilor a fost luat la țintă de către stăpânirea din Pesta. Cele dintâi colonii în comitatul Aradului s'au întemeiat, spre cea mai mare amărăciune a locuitorilor băștinașĭ, de carĭ stăpânirea țĕrii numai atâta grije pórtă, ca sĕ nu emigreze cu toții și astfel sĕ nu fie cine sĕ plătéscă dările cele multe și grele.

Din cele vr'o 7 colonii, o colonie, adecă o pacoste a cădut și pe comuna Ghioroc, unde stăpânirea a adus Ciangăĭ de prin Bucovina, cărora le-a dat pământ și de lucru, le-a dăruit femeilor résbóie de țesut, ba le-a plătit până și instructóre de cusut. Le-a ușurat sórtea, numai ca sĕ pótă subsista și lucru de căpetenie, sĕ pótă rĕspândi graiul maghiar în locuitorii Ghiorocului, ai Cuvinului, Covăsințului, Șiriei, Minișului, Păulișului și ai altor sate învecinate.

Chemarea Ciangăilor, din punctul de privire unguresc, a fost sfântă și acésta au priceput'o și Ciangăii, căcĭ pentru a rĕspândi mai cu efect limba dulce a lui Arpad, nicĭ nu s'au mai dus sĕ lucre în pământul căpětat aprópe de bogdaproste, ci s'au înfundat acolo unde omului i se deslégă limba, în crâșme, unde pe cale socială cugetau Ciangăii sĕ resolve desnaționalisarea „Valahilor“.

Cu golirea sticlelor însĕ s'au golit și pungile Ciangăilor, statul n'a mai căpětat nimic din rata ce trebuia sĕ se încasseze, ér în schimb a căpětat jalbe lungĭ și jelnice, că Ciangăii din Ghoroc pier de fóme și că vor sĕ se călĕtorescă îndĕrĕt în țéra fagilor, în Bucovina.

Stăpânirea îngrozită de starea desnădĕjduită a Ciangăilor a trimis un comisar ministerial, care însoțit încă de doi funcționari ministeriali, au și fost în Ghoroc. I-au căutat apoi pe Ciangăĭ și s'au îngrozit de sĕrăcia lor. Iute s'au pus decĭ și au conchemat representația comunală, căreia comisarul ministerial i-a descris starea Ciangăilor (pe care representanții mai bine o cunosceau!) și a cerut representanței ca sĕ rupă 30 jughěre din pășunea comunală, aflătóre chiar în capul satului Ghoroc și în apropierea gărei, unde locul e mai de preț. Cele 30 jughěre aveau sĕ se împartă érăși Ciangăilor. In schimb comisarul a promis, că se va rupe din o moșie a statului aflătóre fórte departe și la un loc fórte rĕu.

Dorința comisarului și a Ciangăilor însĕ *nu s'a împlinit,* deórece d-l *Nicolae Lungu,* harnicul preot gr. or. din Ghoroc, s'a sculat cu tărie în potriva celor ce vor sĕ dăráburéscă moșia locuitorilor românĭ băștinașĭ. I-a spus comisarului, că viile partea cea mai mare au trecut în mânile arădanilor și altor proprietarĭ strĕinĭ, că ghorocanii n'au câștigurĭ, că ei sĕ încovóie sub povara dărilor și că e curată batjocură a celor lipsiți, ca sĕ li-se iee pĕmêntul pentru a fi dat unor veneticĭ din Bucovina, carĭ nu s'au dovedit vrednicĭ de binefacerile pe carĭ statul numai lor li le-a împărțit cu largă mână.

Apĕrarea intereselor locuitorilor băștinașĭ din Ghoroc, făcută de către inimosul și destoinicul preot Lungu, a aflat complăcerea și a unor representanțĭ Ungurĭ, căcĭ sciind, că ce plătesc Ciangăii, s'au alăturat la părerea preotului Lungu și au respins cererea comisarului ministerial, care a trebuit sĕ plece fórte supărat din Ghoroc.

Va esopera el alte ajutóre pe séma Ciangăilor, căcĭ în lada țĕrii plătim cu toții, dér comuna Ghoroc n'a putut-o capacita pentru „scopurile mărețe“ ale coloniilor, carĭ e peste putință sĕ nu indigneze pe locuitorii de baștină.

D-lui părinte Nicolau Lungu din Ghoroc, acestui păstor tréz, care și sufletul și-l pune pentru credincioșii bisericei sale, de trei orĭ laudă i-se cuvine: că a apărat hotarul comunei, că i-a spus trimisului din Pesta, că ce plătesc Ciangăii coloniști, și că nu s'a speriat nicĭ de un comisar ministerial.

Strugure.

SCIRILE DILEI.

21 Septemvrie. v.

Esamene de voluntarĭ. Partea cea mai mare de voluntarĭ a depus „vițelul“, și Dumnedeu scie de câte-orĭ reparata pușcă Manlicher. Nĕcazurile vieții cătănescĭ voluntarii le schimbă acum cu plăcerile „țiviliei“, se înțelege numai aceia dintre ei, carĭ s'au purtat și au învĕțat așa, ca sĕ fie învredniciți cu sabia și chipiul de ofițir. La reg. de infant. 33 din Arad 16 voluntarĭ au cădut la esamenele de voluntarĭ, ținute în Oradea-mare, și 6 dintre ei vor trebui sĕ servéscă și al 2-lea an. Cu tóte acestea cei din Arad au adus și fală regimentului românesc. La esamenul voluntarilor din reg. 33 (Arad), 37 (Oradia), 10 (Ciaba), 30 (Dobrițin) și 16 (Seghedin) nota primă i-s'a dat unui voluntar român, tînĕrul jurist Gheorghe *Telescu,* fiiul venerabilului protopop gr. cat. Gheorghe Telescu din Arad. Oficerimea din Arad s'a bucurat de succesul strălucit al acestui tinĕr. Ceilalți voluntarĭ românĭ din reg. 33 din Arad de asemenea s'au purtat bine. Toțĭ au reușit la esamen ba Aurel Chelnician a fost al 2-lea, Sever Barbura al 4-lea din 32 voluntarĭ reușițĭ la esamen, ér Moise Curtuțiu, Eugen Fejer, Alesandru Caracioni și Iustin Petruț încă au obținut calcul bun.

Asociațiunea pentru sprijinirea învĕțăceilor și sodalilor românĭ din Brașov face atenți pe acei părinți, carĭ doresc a-și da copiii la meserii, ca sĕ-și ia mai întâiu informațiunĭ de la biroul comitetului, căcĭ alt-cum nu se mai intervine pentru aplanarea neînțelegerilor provenite din încheierea defectuósă a contractelor.

De la Reuniunea femeilor române pentru ajutorarea vĕduvelor. Dómna *Maria I. Burduloiu* din Brașov, a binevoit a se înscrie în șirul *membrelor fundatóre* ale *Reuniunii femeilor române pentru ajutorarea vĕduvelor sĕrace române din Brașov și Săcele, plătind 50 cor.* Pentru acéstă dovadă de interes nobil către Reuniunea nóstră, esprimăm în numele comitetului și pe acéstă cale mulțămită sinceră dómnei Maria Burduloiu. Brașov, 21 Septemvrie v. 1902. Pentru comitetul Reuniunei: Balașa *Blebea,* presidentă, Dr. I. *Blaga* secretar.

Incrucișătorul „Elisabeta“ și bricul „Mircea“, carĭ se află în portul Constanța, vor fi trecute în inspecție dilele acestea de dl. colonel Coslinsky. In diua de 24 curent aceste două vase ale flotilei române vor pleca sub comanda d-lui colonel Coslinsky la Sevastopol, spre a întórce visita flotei ruse făcută la Constanța.

Visite la Sinaia. Mâne, Dumineca, vor veni la Sinaia Principele și Princesa de Saxa Meiningen. De aicĭ împreună cu regele Carol și Principesa Maria, înalții óspețĭ vor porni pe câmpul de manevră. Principii de Saxa Meiningen vor sta în țéră până în 15 Octomvrie, în care timp vor visita mai multe localitățĭ. — După manevre M. S. Regele va visita domeniile Corónei Peniș, Gheorghița etc., precum și mai multe comune din partea de sus a județului Prahova. In vederea acestor visite se fac pregătirĭ în arătatele comune.

Peregrinagiu la mănăstirea Hodoș-Bodrog. Cu ocasiunea sĕrbătorii s-tei Mărie micĭ, d-l preot Romul Măerușan din fruntașa comună Șiria, comitatului Aradului, a peregrinat la Hodoș-Bodrog unde se află unica mănăstire românéscă din metropolia gr. or. rom. Zelosul părinte Măerușan a fost însoțit de vr'o 400 creștinĭ din Șiria și trecĕnd prin o mulțime de comune până a ajunge la mănăstire, li-s'au asociat și alțĭ evlavioșĭ. La mănăstire i-s'a rostit poporului predică înălțătóre de inimĭ și după-ce cei mai mulțĭ au fost spovedițĭ și cuminecațĭ de către pioșii călugărĭ, poporul s'a împrăsciat în grupurĭ marĭ, conduse de preoțĭ și însoțite cale de 200 de pașĭ de egumenul sfintei mănăstirĭ. Egumenul la despărțire le-a dat binecuvêntare peregrinilor, carĭ au bătut drumurile cele lungĭ, ca sĕ înalțe rugăciunĭ la ceriu și sĕ-șĭ afle mângâierea sufletului.

Nou doctor în medicină. Din *Viena* ni-se scrie, că Marțĭ în 30 *Septemvrie,* d-l Irimie *Tătaru* fù promovat la universitatea din Viena la gradul de doctor în medina universală.

Inimĭ nobile. Ni-se scrie: D-le Redactor! Comuna fruntașă *Feldióra* de lângă Brașov, mĭ-a dat ocasie a mĕ convinge de bunele prosperărĭ, ce le face. La 1 (14) Septemvrie tótă românimea din Feldióra sĕrbătorì pe un binefăcĕtor al comunitățiĭ bisericescĭ. Fiind testamentul făcut de nenea *George Silvestru Pilțea* întărit, s'a găsit de cuviință, ca întru amintirea donatorilor (nenea George și lelea Zîna Pilțea), sĕ se facă o serbare. Pe cei marĭ îi bucura fapta lui nenea George, pe cei micĭ corul și orchestra instrumentală, căcĭ sciut este, că Românii feldiorenĭ îșĭ au orchestra lor compusă din 12 țĕranĭ. Pe la órele 2 p. m. modesta casă a lui nenea Pilțea se umplu de amicĭ și cunoscuțĭ în frunte cu preotul Micu și învĕțătorul Taus, și îl felicitară de nobila faptă. In stradă corul intonă câte-va cântece, apoi în marșurĭ esecutate de orchestră porniră cu toții spre stupina din apropierea satului, care proprietate (210 stânjinĭ lățime, 198 stânjinĭ lungime) nenea George Pilțea *a testat'o sf. bisericĭ.* In drum spre stupină la podul peste Vâlcănița, convoiul se opri pentru a saluta pe unii prietinĭ ai lui nenea George, carĭ sosiră din Brașov. Cu toții ajunșĭ la stupină întinseră o horă, și din nouĕ strigăte elogióse rĕsunară la adresa sĕrbătoriților. Intr'aceea se făcù un grup din cei 30 beneficiarĭ ai testamentului, avênd în mijloc pe donatorĭ, și se fotografară. Un alt grup se formă din orchestră, coriștĭ, coriste și numeroșii óspețĭ, care încă fù fotografat. In urmă s'a servit „câte o îmbucătură și o gură de vole bună“, cum dicea unul dintre óspețĭ. Preotul nu întârdiă nicĭ aci, pe pământul testat, a felicita pe testatorĭ prin cuvinte alese, dorindu-le viéță lungă, ca sĕ-șĭ pótă îndeplini și restul dorințelor, carĭ crede că vor fi tot atât de binefăcĕtóre, ca și faptele de până acum.

---

tere, că prea îmbětrâniseră, de nu mai aveau de loc; sĕ le dea câte-va vițișóre sĕ aibă cu ce se hrănì, bordeiul sĕ li-l mai drégă, că sufla vêntul prin el ca la el acasă, și sĕ le mai dea și lucrurĭ de ale casei și ce mai trebue, ca sĕ ducă viéță tihnită și mai bună.

Dumnedeu a fost mulțumit cu cererea moșului, că nu cerea lucrurĭ marĭ, și i-a făgăduit, că tóte le va avé după pofta inimei.

I-a sărutat unchiașul mâna și a plecat sĕ se cobóre pe pământ, ér la putere se simția ca și un tînĕr, măcar-că perul și barba îi erau albe ca zăpada cea curată a ceriului.

S'a coborît.

Decă s'a coborît și a ajuns acasă, ce sĕ vedĭ dumneata?... baba îmbrăcată frumos cu fustă bună, cu încălțĕminte bună, cu legătură de cap bună, bordeiul spoit frumos, cu ferestrile șterse, întra pe ele sórele de înveselea tot și tóte, de-țĭ era dragă lumea. Colea un tron cu fel de fel de lucrurĭ; pe vatră óle, crăcane, tingirĭ și câte alea tóte; în pat saltele, plăpămĭ și perne de puf, d'alea moi... în sfĕrșit bogăție, că nu crez sĕ fi fost altul sĕ aibă mai multe lucrurĭ prin casă în tot satul.

I-au venit moșului lacrĕmĭ în ochĭ și a cădut în genunchĭ și a dis babiĭ de a a îngenunchiat și au mai mulțămit odată lui Dumnedeu amêndoi de atâtea bunătățĭ.

După aceea a eșit prin curte.

Aci alta: pătule pline de bucate, un grajd cu cai în el, șopron cu car, cu plug, cu târlie pentru iarnă, staule pline de boi și de oi; ér de o parte în curte o bivoliță și o vacă, amêndouĕ fătate de curênd, le sugea málacul și vițelul, ér porcii hondrăneau de colo până colo.

Și copacul copac; nu pierise, tot acolo sta.

S'au bucurat ei, cel unchiaș și cea babă, multă vreme de bunătatea lui Dumnedeu, până într'o di ce 'i venì babiĭ:

— Ia ascultă unchiaș, ia mai dă pe la Dumnedeu nițel și îi mai cere sĕ ne facă boerĭ și pe noi, că prea ne sucesce și ne învêrtesce ciocoiu de stăpân al moșiei; ce e la Dumnedeu sĕ mai facă una?... Cere-i niscai case marĭ, mai marĭ ca ale ciocoiului și avuție mai mare ca a lui, că nu mai avem de a face cu el....

Moșul de acolo:

— Lasă babo, ce sĕ-l mai supărăm, că o fi avênd el și altele pe cap, las' că avem noi destul cât avem, că n'a avut atât neam de neamul nostru.

Baba aș, nu, că ea așa vrea, și el sĕ se ducă.

Moșul trăise bine cu ea tot-déuna. S'a gândit: „Ce sĕ mĕ cert eu cu ea tocmai acum?... Hai sĕ mĕ duc“.

Și s'a dus, a cădut ér în genunchĭ înaintea lui Dumnedeu, i-a mulțămit de câte le dăruise și i-a spus, că s'a rugat baba așa și așa din pricina cutare și cutare.

Dumnedeu nu s'a împotrivit de fel. 'I-a făgăduit.

Moșul a plecat pe copac în jos și când a ajuns acasă a găsit în locul bordeiului un palat, ni alt-ceva, armăsarĭ la grajdurĭ, argațĭ în curte, ciobanĭ cu turme marĭ, căerĭ cu herghelii de cai, de tóte când e vorba, cum au boerii cei marĭ, de rĕmase stăpânul moșiei ca un calic pe lângă ei.

Au trăit ei, unchiașul și baba, așa bine ér multă vreme. Se îndulciseră cu traiul bun amêndoi, de nu se mai putea. Câte odată stăteau de vorbă și se minunau singurĭ, de ce noroc dăduse pe capul lor și adese-orĭ se gândeau, că este păcat că au sĕ móră când-va și n'or sĕ se mai pótă bucura de bogăție și de traiu bun.

Intr'o di baba:

— Scii ce, unchiaș?

— Ce babo?

— Mie mi-a trăsnit una prin cap.

— Ce ți-a trăsnit?

— Multe făcù Dumnedeu pentru noi... N'o mai face una?

Ce sĕ mai facă, că dór n'ai fi vrênd sĕ te facă împĕrătésă.

— Ba aceea 'i vorba!... Sĕ am nĕcasurĭ cu tótă lumea, nu-mĭ e bine așa cocónă cum sunt?

— Apoi dar ce?

— Sĕ 'i cerem sĕ se îndure sĕ ne lase sĕ trăim într'una, sĕ nu mai murim.

Moșul a început a ride.

— Apoi tu vrei sĕ ajungem, eu Dumnedeu, și tu Dumnezeóică, cum vĕd eu?

Nenea George Pîlţea, emoţionat de dragostea consătenilor, rĕspunse, că nimic nu l'a îndemnat la acéstă faptă, decât dragostea faţă de Dumnedeu şi neamul sĕu. Spune că şî-a agonsit cu trudă mica moşie, dér o lasă cu tótă dragostea scopurilor bisericei convins fiind, că conducĕtorii bisericei, vor fi credincioşî esecutatorî ai disposiţiunilor testamentului sĕu. Mai vorbi d-l Ilie Savu, esprimându-şî simţĕmintele de bucurie, când vede, că fapta cea bună a lui nenea George şi a soţiei sale Zina este apreciată după merit din partea comunităţii bisericescî, şi dorind imitatorî în tóte părţile. Intonându-se încă câte-va imnurî, convoiul pornesce spre sat tot în frunte cu musica, mergênd aprópe toţî pănă la nenea George, unde mai ascultându-se o horă, se depărtară „fiesce care pe la uşa cui îl are.“ — *Martor.*

Rĕspuns la o „desminţire“. Ni-se cere publicarea următórelor rêndurî: In „Gazeta Transilvaniei“ nr. 198 de la 23 Sept. a. c. s'a publicat o scire comunicată de mine privitor la iluminarea ferestrilor din partea băncei „Victoria“, a lui Ciorogariu, Dr. Ioan Suciu, editorul „Gurei Satului“, a Consistorului etc. Am scris atuncî şi despre *Ioan Rusu Şirianu*, că a iluminat. De la 23 Sept. când a apărut în „Gaz. Trans.“ scirea comunicată de mine, diarul „Magyar Szó“ a lăudat pe cei din jurul „Tribunei Poporului“ *de doué orî*, fiind-că au iluminat în preséra serbării centenarului nascerii lui Kossuth. I. Rusu Şireanu, deşi are legăturî cu numita fóie şovinistă, n'a desminţit în colónele acesteia că a iluminat ferestrii de dragul kossuthismului. S'a grăbit însĕ sĕ se spele înaintea Românilor în „Gaz. Trans.“ de la 26 Sept. afirmând, că nu şî-a iluminat ferestrile locuinţei sale private; dér tipografia şi redacţia „Trib. Poporului“ au iluminat'o? Dér d-sa se acaţă de un cuvinţel, ca sĕ dea şi de astă-dată espresiune principiului de care se conduce el şi ortacii sĕi: *si fecisti nega*! (décă ai făcut négă!) De negaţiunile din fóia sa aradană puţin îmî pasă. Tăgada însĕ ce-o face chiar în colónele „Gaz. Trans.,“ a acestui serios organ de publicitate, n'o pot lăsa întru atâta. Adevĕrul e, că *Ioan Rusu Şireanu*, directorul-redactor al „Tribunei Poporului“, trecênd pe dinaintea localului redacţional al fóiei sale şi vĕdênd că numai ferestrile tipografiei sunt iluminate, ér celea ale redacţiei nu, a dat ordin sĕ se aprindă şi în feréstra redacţiei lumină. Redacţia iluminată a vĕdut'o cine numai a trecut pe dinaintea ei. Rusu ar face bine decî sĕ-şî pună sacul cu cenuşe pe cap şi sĕ tacă. — *V.*

Mórtea lui Zola. In Franţa trăia un scriitor bun de condeiu, cu numele Emil Zola. Acest scriitor a întrebuinţat talentul sĕu cel mare, pe care i-l'a dăruit Dumnedeu, ca sĕ fie de folos deaprópelui sĕu, numai pentru a scrie romane pline de îmbălăciunî, carî au făcut mare stricăciune bunelor moravurî ale tinerimei. Inainte de asta cu câţî-va anî, când s'a descoperit tradarea căpitanului evreu Dreyfus, care a furat documente însemnate relative la apĕrarea ţĕrii şi s'a făcut procesul cel mare, la care s'a angajat evreimea din tótă lumea stringênd vr'o 40 milióne de francî spre a îngenunchia Franţa, — Zola a ţinut cu Dreyfus, din care causă a fost tare lăudat de Evrei. In diua de 29 Septemvrie acel romancier a fost chemat dintre cei vii, sĕ dea sémă înaintea Creatorului despre talentul, ce i-a fost încredinţat. Mórtea lui a fost fórte tristă. Zola a murit de mórte năprasnică în etate de 60 de anî. Făcuse foc în soba unde s'a culcat cu soţia sa, şi soba fiind stricată, acidul carbonic, care s'a rĕspândit din sobă, l'a asfixiat (năduşit.) Soţia sa a rĕmas în viaţă.

Recolta vinului în România. Anul acesta recolta de vin din întréga ţéră va fi mult mai mică, decât anul trecut, însĕ vinul va fi de calitate mai bună. „Revista viticolă“, de sub direcţiunea d-lui agronom V. Brezeanu, crede că mijlocia producţiunei pentru tótă ţéra nu va fi mai mare de 200—250 hectolitri la hectar, adecă o producţiune totală de 2.600,000 până la 2.750,000 hectolitri, séu pe jumĕtate din cantitatea de vin, ce se obţine într'un an bun în România.

Şcólă nouă în Tulcea. Lunî s'a deschis în Tulcea cu o deosebită solemnitate şcóla nr. 5 de băeţî, înfiinţată acum, şi în care se predă şi limba bulgară. La solemnitate, scrie „Voinţa Naţ.“, a fost o mare afluenţă de public, între carî tóte familiile fruntaşe bulgare din localitate. Familiile carî îşî dădeau până acum copiiî la şcólele bulgărescî, sunt fórte mulţămite că în şcóla nr. 5 de băeţî s'a prevĕdut un numĕr de óre pentru limba bulgară egal cu limba română. De asemenea a făcut o frumósă impresie numirea pentru limba bulgară a d-lui Gospodin Vasile, un tînĕr fórte inteligent şi capabil institutor, absolvent al liceului din Tulcea. Până acum s'au înscris în noua şcólă aprópe 150 de elevî.

Notar defraudant. Din Galşa, lângă Arad, ni-se scrie: S'au aflat marî neorânduelî în cancelaria notarială din Galşa. Notarul Zorád János, în loc ca banii orfanilor sĕ-i depună la casa orfanală, i-a depus în buzunarul sĕu şi pentru satisfacerea poftelor sale. Manipulaţiunile de banî fiind descoperite de către exactorul Medveczki, notarul iute şi de grabă şî-a dat demisiunea din postul sĕu.

Adunare poporală. Partidul social-democrat din Braşov a convocat pe diua de 5 Octomvrie o adunare în sala „Orient“ (Nr. 1). Inceputul la órele $2\frac{1}{2}$ p. m. La acéstă adunare va refera Bokányi Dezsö din Budapesta asupra situaţiei micilor industriaşî şi a muncitorilor, şi va desfăşura programul şocial-democraţilor.

„Umanitatea“ americană. Diarul „*Frankfurter Zeitung*“ află din New-York, că la Corint, un comitet popular, în basa legei lui Lynch, au condamnat pe un negru, care asasinase pe o femeie albă, sé fie ars de viu. S'a permis negrului, ca sĕ-şî mai vadă odată familia. Publicul a venit în trenurî speciale, într'adins pregătite, pentru-ca sĕ vadă priveliştea. Asistau le execuţiune cincî mii de persóne, între carî şi femei. Reporterii aveau locurî speciale. Negrul fù legat cu lanţurî de un par pe o movilă de lemne şi ars de viu.

Restaurantul de la casa de tir. Frideric Schmidt, cunoscutul restaurator, a predat cafeneaua de la „Redută“ unui alt antreprenor şi dênsul şî-a concentrat tótă atenţiunea asupra restaurantului de la casa de tir, situat atât de romantic la pólele Tîmpei. Aicî în vîjăitul poetic al frundelor, póte sĕ se bucure omul de cea mai frumósă privelisce asupra oraşului şi a ţĕrii Bârsei. Bucătărie şi beuturî escelente. A se vedé anunţul.

Prima reuniune pentru înzestrarea fetelor şi copiilor, fondată în anul 1863. In luna lui Septemvrie s'au inscris din nou 1069 partide şi s'au plătit premii de zestre 80264 K, 22 b. De la 1 Ianuarie 1902 până la 30 Septemvrie a. c. numĕrul partidelor înscrise este 8882, şi suma plătită ca premii, pentru înzestrare 478.658 K. 01 banî.

Prin analise şi observaţii acurate făcute de auroritătî medicale, s'a constatat că apa amară „Francisc Iosif“, după conţinutul ei este singurul mijloc salin purgativ de efect durabil, şi apă plăcută de beut. Acésta apă se capĕtă pretutindenî.

Din Blaşiŭ.

— Septemvrie 1902.

Mult Stimate D-le Redactor! Rarî sunt ocasiunile, când publicul blăşian se póte amusa la representaţiunî teatrale aranjate de dilatanţî şi mai cu sémă de clasa mijlocie, de meseriaşi românî, ce se află în mijlocul sĕu. Suntem cam obicînuiţî cu monotonia şi mai puţin accesibilî pentru o viéţă socială mai sgomotósă, dér cu atât mai cu dor şi drag profităm de ocasiunile, ce ni-se dau.

Astfel am avut fericirea sĕ ne procurăm o distracţie plăcută în séra de 31 August st. n. la o producţiune teatrală împreunată cu joc, aranjată de tinerii noştri meseriaşî în favorul societăţii „*Concordia*“ S'au jucat trei comediî: „Biletul de tramvaiŭ“, „Pălăria ciasornicarului“ şi „Vlăduţul mamei“, tóte cu deplin succes, dér mai cu sémă ultima a plăcut mult publicului.

In „Biletul de tramvai“ cu deosebire a plăcut d-şóra Susana Onişor în rolul gelósei Paulina, care pe cât de iute s'a credut înşelată de bărbat, pe atât de iute s'a lăsat capacitată, că a fost numai o simplă eróre si s'a împăcat cu el. Tot atât de bine a fost şi în „Vlăduţul mamei“ în rolul Smaranditei. Nu mai puţin ne-a încântat jocul d-şórei Amalia Mezei în „Pălăria ceasornicarului“ ca Stefania, tipul femeiei moderne, pentru care gândul cel mai mare e aranjarea toaletelor, asemenea şi în „Vlăduţul Mamei“ ca Sevasta, figura ţĕrancii înfumurate şi orgoliose. Asemenea d-şóra Maria Halas, ca Anna, cameriera Stefaniei.

Cât privesce d-nii. cu deosebire au lasat bună impresiune asupra publicului d-l Aurel Maniu în „Pălăria ceasornicarului“ ca Ilie servitor, cu simplicitatea şi naivitatea aşa de natural reprodusă a servitorului, în „Vlăduţul mamei“ ca Sbîrciog, cu naivitatea betrânului ţĕran înzestrat cu puţine cunoscinţe de lume. Apoi d-l Augustin Gruiţa în „Biletul de tramvai“, ca mandragiu cu naturelul aşa de bine predat al bărbatului, care îşî caută distracţie şi înafară de casă, dér se nisuesce sĕ se afle şi cu nevasta sa bine, în „Pălăria ceasornicarului“ ca Argintean, tipul bărbatului gelos, ér în „Vlăduţul mamei“ ca Vlăduţ, tipul naiv al tînĕrului ţĕran îndrăgostit. Asemenea merită laudă d-nii George T. Both, Cornel şi Iosif Gruiţa şi Iosif Câmpean, carî încă s'au silit cu destul succes — sĕ-şî jóce cu îngrijire rolurile lor. Amintesc şi împrejurarea démnă, că în „Vlăduţul mamei“ ca piesă poporală, atât coconiţele, cât şi tinerii au fost îmbrăcaţî în port naţional fórte frumos, împodobit cu mândrul tricolor.

Societatea „Concordia“ în al cărui favor s'a aranjat representaţia acésta s'a înfiinţat prin anul 1879 şi în anul 1883 s'a întărit prin statute. Menirea ei este înfrumseţarea opidului Blaşiŭ, ajutorarea şi cultivarea meseriaşilor opidanî. Scopul fixat prin statute mai de loc nu s'a putut ajunge, din causă, că în micuţul nostru opid, pe urma nóstră prea multe societăţî s'au înfiinţat de-odată şi acuma vĕdênd, că şi numĕrul nostru al meseriaşilor s'a mai mărit, câţîva bărbaţî conscii de însemnătatea acestui scop şi-au propus, sĕ se nisuéscă după putinţele lor la restabilirea intereselor societăţii, de a cărei ajutor material, după ce opidul dispune de cele mai slabe venite, ar fi adî mai mare necesitate.

La representaţie a fost public numĕros din clasa de mijloc. Resultatul încă a fost îmbucurător: 57 cor. 90 banî venit curat. Primind cu mare mulţumită contribuirî de la marinimoşii domnî: Dr. Iuliu Maniu advocat 1 cor. 40 b., vĕd. Scurtu 40 bani, M. Simoneti calfă 20 b., Miron Lazar barbier 80 b., Gyula 1 cor. 60 banî Ioan Blaga învĕţ. 1 cor., le aducem şi pe acéstă cale mulţumitele nóstre.

„Un blăşian“.

Adunare de învĕţătorî.

Reuniunea învĕţătorilor gr. cat. „Mariana“ din vicariatul Rodnei şi protopopiatele Bistriţei şi Budacului român, îşî va ţiné *adunarea generală* la 12 *Octomvrie* a. c. st. n. în *Monor în sala şcólei conf. gr. cat.* la care se învită cu tótă stima a lua parte atât d-nii membrii, cât şi on. public interesat de causa învĕţămêntului.

Programa: 1. Membrii la 8 óre a. m. asistă în corpore la serviciul divin în biserica gr. cat. 2. La 9 óre deschiderea adunării. 3. Esmiterea comisiunilor: *a)* pentru verificarea protocolului; *b)* pentru critisarea prelegerii practice; *c)* pentru înscriere de membrii noi.

4. Ţinerea a doué prelegerî practice de câte $\frac{1}{2}$ óră şi anume: *a)* din gramatică cu şolarii din cl. III-a prin Gregoriu Romanessi învĕţ. fund. în Monor, *b)* din istorie cu şcolarii din cl. V-a prin Gregoriu Tanco, învĕţător gr. cat. în Monor.

5. Raportul anual despre activitatea reuniunei. 6. Raportul cassarului şi petractarea prelimiuarului de buget pro 1903. 7. Raportul comisiunei censurătóre. 8. Cetirea disertaţiunei: „Sănĕtatea ţĕranului român“ prin Iuliu Bugnariu învĕţător în Hordou. 9. Raportul comisiunilor de sub pct. 3 lit b) şi c). 10. Pertractarea propunerilor anunţate la preşedinte cu 24 óre înainte de adunare. 11. Statorirea timpului şi locului pentru adunarea generală viitóre. 12. Inchiderea aduuării.

Năsĕud, la 25 Septemvrie 1902.

Presidiul reuniunei învĕţătorilor greco-catolicî „Mariana“.

Gerasim Domide, preşedinte. **Clement Grivase,** secretar.

NB. In 12 Octomvrie după şedinţa I va urma prând comun.

Acei d-nî, carî reflectéză la cuartire, sunt rugatî a se adresa la d-nii Vasile Onigaş, George Todoran, Gregoriu Romanessi şi Gr. Tanco învĕţătorî în Monor.

La adunare se va desface „*Memorialul*“ reuniunei, edat din incidentul sĕrbătorii iubilare din anul trecut.

Convocare.

Adunarea cercuală ordinară a despărţĕmêntului „Solnoc-Dobâca“ al „Asociaţiuniî pentru literatura română şi cultura poporului român“ se convócă pe *21 Octomvrie n. a. c. la 11 óre a. m.* in Deşiŭ în localităţile institutului de credit şi economiî „Someşana“, cu următorul program:

— Dă ce?

— Dă ce, de? Apoi cum sĕ nu mai murim, că numai Dumnedeu nu móre, omul móre; trăesce unul mai puţin şi unul mai mult, dér de murit tot mor toţî la urma urmelor.

Baba sĕ pricépă de loc.

Ea o ţiné una, adî aşa, mâne aşa, ca sĕ se ducă moşul şi pace, pănă s'a supĕrat moşul într'o di şi i-a spus, ca sĕ-l lase în pace, că el nu e nebun, şi sĕ tacă din gură, c'apoi vede pe dracu.

— Aşa? a dis baba, nu vrei? Apoi dar lasă, că mĕ duc eu, décă e aşa, că nu-i am cerut nimic. sĕ vedem nu-mî dă?

Şi nu s'a lăsat, vere, nebuna de babă, şi s'a îmbrăcat cu ce rochie avea şi ea mai bună şi după aceea a pornit pe copac în sus. A trecut ce a trecut, după-ce a plecat şi după-ce o rugase moşul mult sĕ se lase de aşa plan, şi numai a simţit moşul, că 'i se tae inima odată aşa sciî, ca atuncî când e sĕ ţi-se întêmple ceva rĕu şi îţî simţî inima aşa odată plină de jale, şi n'a mai aşteptat mult şi numai se pomenesce cu ómenî mulţî din sat, că întră în curte şi îi aduc mătuşa mórtă înecată.

Pase-mi-te ce se întêmplase?... Se vede că Dumnedeu s'o fi supĕrat de ce cerea baba, că urcându-se pe copac în sus spre ceriu, când a ajuns la vêntul turbat de urla şi vâjăia de nu mai scia pe ce lume e, a luat'o vêntul pe dedesupt, i-a umflat fusta de pe ea şi a trântit'o din copac taman într'o apă mare, ce trecea pe la marginea satului.

Acolo o găsiră ómeniî din sat şi cunoscênd'o, firesce, o aduserĕ acasă.

Moşul a vĕdut, că asta era dela Dumnedeu, care nu îngădue sĕ năzuiască omul a-i schimba ce a făcut şi a orânduit el, şi-a adus aminte, că nemulţămitului 'i se ia darul şi nu a cârtit de loc. S'a închinat, s'a rugat de ertare pentru sufletul babiî, şi a îngropat'o cu cinste jelind'o mult, ca pe una cu care trăise atâta viéţă de lungă tot bine şi cu înţelegere, ér el a mai trăit cât i-o fi fost scris sĕ trăiéscă, şi a murit ca tot omul, cum a lăsat Dumnedeu.

Ér eu încălicai pe o lingură scurtă sĕ lovesc peste nas pe acel ce n'ascultă.

1. Deschiderea adunării prin directorul despărţĕmêntului.
2 Raportul comitetului.
3. Raportul cassarului.
4. Alegerea a 3 comisiunĭ: 1) pentru censurarea raportului comitetului; 2) pentru censurarea raportului cassarului; 3) pentru înscrierea de membrii şi încassarea taxelor.
5. Eventuală disertaţiune.
6. Raportul comisiunilor.
7. Eventuale propunerĭ.
8. Alegerea unei comisiunĭ pentru verificarea procesului verbal.
9. Inchiderea adunăriĭ.

La acéstă adunare se învită toţĭ membrii despărţĕmêntului şi toţĭ cei-ce doresc progresul cultural şi binele poporului român.

Deşiu, la 1 Octomvrie n. 1902.

Pentru comitetul despărţĕmêntului:

Dr. Teodor Mihali m. p., director.

Dr. Liviu Micşa m. p., notar.

Serate de ale meseriaşilor românĭ.

Localul „Reuniunei sodalilor românĭ" din Sibiiu, frumos mobilat şi bine adjustat — avea Joi în 25 Septemvrie n. c., data ţinerii şedinţei literare, înfăţişarea unei sale, în care numĕroşii ôspeţĭ, din tôte păturile nôstre sociale, asistă la o festivitate şcolară. Serbarea a fost mult ridicată prin bravul cor al seminariştilor de sub conducerea harnicului cleric d-l Augustin *Bena*.

Cum reuniunea în tot timpul anului şcolar este ajutată de bunii elevĭ ai seminarului „Andreian", presidentul reuniunii, d-l Victor *Tordăşianu*, în cuvêntul de deschidere al şedinţei, scôte în relief menirea culturală a reuniunii nôstre şi o asémĕnă cu un fel de *şcólă*, care cu binevoitorul concurs al inteligenţei nôstre — nobiliteză mintea şi inima.

Intre căile şi mijlôcele, de carĭ reuniunea se folosesce în acéstă nobilă chemare a sa, presidentul nostru vizeză la venirea în contact nemijlocit a meseriaşilor între sine în localul reuniunii, şi aci la însuşirea obiceiurilor bune, la cetirea de cărţĭ bune şi folositôre, la probele de cântărĭ, la repetiţiile pieselor teatrale, la şedinţe literare, la producţiunile nôstre publice. In reuniune măiestrul légă cunoscinţe cu sodalii harnicĭ şi viceversa, şi tot aci ne facem cunoscuţĭ publicului mare, care până aci în trebuinţele sale se folosia aprôpe esclusiv de măiestri strĕinĭ. Cât de mare importanţă are reuniunea nôstră, se va dovedi în curênd la esposiţia industrială, pe care numai lucrând cu toţii şi domnind între noi frăţéscă dragoste, neapĕrată în orĭ-ce societate, suntem în stare a o organisa. Ea ne va presenta publicului nostru ca pe bunĭ, harnicĭ şi deşteptĭ împreună muncitorĭ.

Esposiţia din a. c. mai are şi acea particularitate, că întrunesce la un loc pe ţĕranul cu meseriaşul şi cu inteligentul nostru, ca dovadă, că numai lucrarea armonică a tuturora ne pôte asigura bunăstare şi înflorire.

Nu pot lăsa neamintit de astă-dată — continuă vorbitorul — fără de a lipsi de la o sfântă datorinţă creştinéscă — casul trist al trecerii la cele vecînice a neobositului nostru conlucrător Ioan *Pamfilie*.

In urmă d-l president mulţumesce d-lui Bena şi cetei sale de corişti pentru conlucrarea la începutul acestui nou an şcolar şi declară şedinţa a 9-a deschisă.

După-ce d-l Ioan *Apolzan*, în calitate de notar al Reuniunii, cetesce procesele verbale din şedinţele administrative din luna Septemvrie, corul elevilor seminarialĭ (14 elevĭ din cursul III-lea teologic) esecută cu rară precisiune şi cu multă însufleţire 2 compoziţii corale, datorite dirigentului Augustin *Bena* carĭ au fost mult aplaudate. Sodalul cismar d-l Filimon *Delorean* ne-a recitat o poesie eroică de V. Alexandri. Noul sodal croitor d-l Naftanail *Aflulu* sĭ-a făcut intrarea între debutanţii noştri cu declamarea unei alte poesiĭ de V. Alexandri. Bună impresie ne-a făcut d-l Nicolae *Neagoe*, sodal croitor, prin declamarea poesiei „Paşa Hasan" de G. Coşbuc D-l Demetriu *Axente*, culeg. tip. reîntors în mijlocul nostru, după împlinirea serviciului militar de 3 anĭ, s'a înrolat şi el în armata nôstră. D-sa ne-a cetit cu pricepere rară poesia „Gelosie" de Haralamb Leca. D-l Filimon *Delorean* mai apoi ne-a ţinut în continuă bună disposiţie prin cetirea bucăţii hazlii „Sub car mi-ai aşternut" de Sandu-pungă-gólă, ér după d-sa harnicul Nicolae *Neagoe* păşind din nou la tribună, ne-a recitat frumos poesia „Rea de plată" de G. Coşbuc.

Drept variaţiune d-l Ioan *Apolzan* ne-a cetit frumósa scrisôre (publicată în foiţa Tel. Rom.) adresată presidentului reuniunii de d-l Ionel *Luch*, sodal cofetar în Viena, scrisôre ce ne-a făcut sĕ admirăm frumosul stil şi ideile d-lui Luch, care va îmbogăţi esposiţia cu diferite zaharicale, torte etc. In fine d-l Demetriu *Axente* ne-a declamat poesia „Dormĭ în pace" de Vlăhuţă cu o măestrie şi cu sentiment neîntrecut. Viile aplause, ce nu voiau sĕ înceteze, sunt mărturie vie despre gradul înalt la care d-l Axente a ajuns în arta declamatorică. Corul bravilor seminariştĭ a încoronat prestaţiunile frumósei şi instructivei nôstre serate.

Deplin satisfăcuţĭ la órele 10½ ne-am îndepărtat dicêndu-ne la revedere la a 10 şedinţă literară din ultima Joi din luna Octomvrie după călindarul nou.

„Suveică".

ULTIME SCIRĬ.

Veneţia, 3 Oct. Poporaţiunea Veneţiei a făcut congresiştilor, şi mai cu sémă celor românĭ, manifestaţiunĭ de simpatie. Toţĭ studenţii românĭ pórtă afară de lenta de culorĭ române şi pe aceea de culorĭ italiene. In întrunirea, care s'a ţinut de delegaţii diferitelor consulate, s'a hotărît, ca sĕ se permită în Congres desvoltarea unei moţiunĭ în privinţa israeliţilor din România şi a condiţiunilor ce li-se fac. De asemenea se va permite desvoltarea unei moţiunĭ în privinţa şcólelor din Transilvania.

Veneţia, 4 Octomvrie n. („Telegr. Gaz. Trans.") Congresul federaţiunei internaţionale a studenţilor universitarĭ „*Corda Fratres*" a discutat cestiunea la ordinea dilei privitóre la piedecile, ce le-a întîmpinat „Federaţia" din causa oposiţiunei membrilor maghiarĭ. In acéstă discuţiune *studenţii românĭ au triumfat.* Congresul a *blamat unanim* procederea preşedintelui efectiv al Federaţiei „Corda Fratres" *Ludwig* Rezsö şi a guvernului unguresc, în deosebĭ a ministrului Wlassics, prin care procedere s'a zădărnicit întrunirea congresului studenţilor la Budapesta. Vice-preşedintele Federaţiei şi preşedintele secţiunei române I. *Scurtu*, pe care Ludwig şi secţia ungară a Federaţiei nu vré sĕ-l recunóscă în calitatea acésta pe motiv, că este supus ungar, a fost din nou întărit în funcţiunea sa şi declarat de Congres ca representant al Secţiei române a Federaţiei.

Viena, 4 Octomvrie. In *Macedonia* a isbucnit rĕscólă în diferite ţinuturĭ. Vestea, că mulţĭ oficerĭ ruşĭ c'un mare duce se află la Şipca, la graniţa turcéscă, a înfierbântat aşa de mult pe Bulgarii Macedonenĭ, încât *comitetul macedonên* a credut binevenit momentul sĕ proclame *revoluţia* în Macedonia.

Se telegrafézá din Salonic, că aprópe de Radovics a fost o luptă teribilă între trupe şi o bandă mare bulgăréscă. Trupele au avut 20 de morţĭ şi 32 de răniţĭ. Bulgarii, carĭ trăgeau de din dosul unor bastióne, au avut numai un mort şi puţinĭ răniţĭ. Linia ferată între Salonic, Vodena şi Bitolia a fost întreruptă în câte-va puncte. Bandele jefuesc şi dau foc satelor turcescĭ. Trupele turcescĭ au isbutit sĕ împiedece la timp explosiunĭ de dinamită la casarma din Bitolia şi sub podul cel mare al căei ferate de lângă Vodena.

Ungurii şi congresul din Veneţia

„*Magyarország*" vorbind despre congresul Federaţiunei internaţionale „Corda Fratres" ce s'a deschis Miercurĭ în Veneţia (Italia), dice, că acest congres se ţine numai de dragul Românilor. Ungurii nefiind representaţĭ în congres „Magyarország" se plânge că n'are cine sĕ-i apere pe aceştia în contra Românilor. In faptul, că Românii sunt atât de bine representaţĭ în congres, fóia maghiară vede un semn rĕu şi dice, că de bună sémă acolo „se pregătesce ceva în contra Maghiarilor".

Desastrul din Sicilia.

Asupra acestui desastru îngrozitor „*Universul*" publică următórele amĕnunte din Roma:

După o secetă neîntreruptă, care a ţinut mai multe lunĭ în Sicilia de miadă-di, timpul deveni ploios, cu un vênt de sirocco bătând dinspre apus. In tot cursul dilei de Joi (25 Sept. n.) a plouat.

Nóptea, plóia deveni mai tare, însoţită fiind de rĕbufnelĭ gróznice de vênt şi de trăsnete. In sfîrşit, pe la 4 óre plóia deveni fórte furiósă, însĕ nu într'atâta, ca sĕ pricinuéscă o catastrofă.

Se pare că o rupere de norĭ întêmplată pe cele douĕ platourĭ, carĭ se întind la drépta şi la stânga oraşului Modica, a fost adevĕrata causă a desastrului.

In adevĕr, pe la patru óre şi un sfert, partea de jos a oraşului fù inundată în câte-va minute şi apele se înălţară repede într'atâta, că ajunseseră la etagiul al doilea al caselor.

La vîjiitul asurditor al apelor şi la şueratul vêntului, se adăugară îndată ţipetele de disperare ale inundaţilor şi detunările armelor.

Mulţĭ ómenĭ, înspăimântaţĭ, săriră din paturĭ şi se încercară sĕ iasă din case, însĕ fură imediat respinşĭ îndĕrĕt de furia ploiei.

Întunerecul era spintecat din când în când de fulgere, carĭ iluminau în mod sinistru gróznica scenă, arătând astfel persónelor grămădite pe la ferestre, cataclismul ce se petrecea în acea teribilă nópte.

După multe minute, plóia începù sĕ înceteze, descărcările electrice deveniră mai rarĭ şi atuncĭ fù cu putinţă, celor mai curagioşĭ, ca sĕ iasă din case.

Însĕ stradele înclinate se transformaseră în adevĕrate torente.

Strada principală, numită Salone, era transformată într'un rîu imens, a cărui privelisce era înfiorătóre: apele duceau la vale un mare numĕr de cadavre.

Persónele, carĭ locuiau în camerele de jos ale caselor de pe lângă calea principală şi de pe lângă alte căi aflătóre la acelaşĭ nivel, vrênd sĕ încerce a scăpa, au pierit într'un mod înfiorător. Numai câte-va, în iuţéla cu care erau duse de curent, s'au putut apuca de stîlpii de telegraf de pe stradă şi au isbutit sĕ scape.

Între numĕrósele şi feluritele episóde, carĭ se povestesc, e şi acesta: farmacistul Piccitto, care ţine farmacia de nópte, a vĕdut cu spaimă torentul năvălind în farmacie. Torentul a înălţat imediat un dulap şi acesta a fost un noroc, căcĭ farmacistul cu nevasta şi cu cei doi copii ai sĕi s'au apucat de dulap şi au isbutit sĕ se agaţe de un cârlig al policandrului, putênd astfel sĕ resiste furiei apelor.

Multe case de lângă biserica Sânta Maria şi din alte cartiere s'au dĕrîmat cu sgomote teribile. Şi nu se scie nicĭ până acum numĕrul victimelor îngropate sub acele dĕrîmăturĭ.

O casă din faţa cartierului militar s'a dĕrîmat îngropând o familie de dece persóne. Într'o brutărie au pierit 11 lucrătorĭ. În nisce grajdurĭ s'au înecat 5 birjarĭ cu caii lor. Biserica Sânta Maria e încunjurată de nămol până la înălţimea de 5 metri şi se presupune, că în biserică sunt cadavre.

Prăvăliile au fost întru totul devastate de ape. Torentul a dĕrîmat uşile şi năvăiind înăuntru, a luat tóte mărfurile şi le-a dus.

Pe la cincĭ óre diminéţa, când era încă întunerec, s'au început lucrările de salvare, chemându-se soldaţĭ şi pompierĭ şi din alte localităţĭ învecinate.

Tóte cadavrele găsite prin camerele caturilor de jos ale caselor sunt góle, séu aprópe góle. Douĕ din ele, ale proprietarilor unei cafenele de nópte, au fost găsite strîns îmbrăţişate.

Pe stradele oraşului e plâns şi jale. Mai mulţĭ ómenĭ umblă ca nebunĭ prin mocirlă, pe care o rĕscolesc cu mânile, încercându-se a descoperi în ea cadavrele soţiilor séu copiilor dispăruţĭ.

Alţii se apropie hăbăucĭ de soldaţĭ şi-i întrébă unde sunt tatăl, sora, fratele séu fiiĭ lor. Însĕ cine póte sĕ le arate unde sunt şi sĕ le spună, décă sunt vii séu morţĭ. Emoţiunea este de nedescris.

Despre meserii (măestrii).

Până acum Românii noştri nu au pus nicĭ un preţ pe meserii şi nicĭ în sémă nu le-au băgat, pentru-că nu au cunoscut şi sunt fórte mulţĭ de aceia, carĭ nicĭ adĭ nu cunosc însemnătatea şi folosul cel mare ce-l au ele pentru orĭ-care popor, dér cu deosebire pentru poporul nostru.

Din acéstă nesciinţă păgubitóre pentru noi, a urmat un lucru şi mai rĕu. Nouĕ nu numai că nu ne plac măestriile, ci le urîm, ni-e ruşine de ele şi le luăm în batjocură. Aşa d. e. ţĕranul român nu-şĭ póte închipui, că şi ómenĭ de altă limbă pot fi faurĭ, de cât Ţiganii, ca şi când numai lor le-ar fi hărăzită acéstă măestrie cu care mulţĭ ómenĭ şĭ-au câştigat vadă şi averĭ însemnate. Despre călţunar dice, că el cât e lumea şede tot ghemuit pe scaun încunjurat de murdărie şi e silit a prinde în mână încălţămintele nu mai puţin murdare, ér timarii (tăbăcarii) şi cojocarii trebue sĕ lucre la peile cele cu miros neplăcut. Aşa dice şi batjocuresce poporul nostru aprópe tóte măestriile, dér la venitul cel frumos, ce aduc acele, nu se gândesce.

A sosit timpul, ca ceea ce am negligeat în trecut sĕ facem acum până încă nu e târdiu şi sĕ ne formăm şi noi o clasă mijlocie de măieştrii românĭ atât la sate, cât şi la oraşe, dér aşa, ca aceştia sĕ-şĭ pricépă deplin meseria şi în scurt vom vedé cât de însemnată şi folositóre este clasa acésta.

Ca şi noi Românii sĕ ne putem forma o puternică clasă de meseriaşi, de care avem lipsă aşa de mare, în loc sĕ ne fie ruşine de măestrii şi sĕ le batjocurim, ar trebui sĕ ne interesăm mai de aprópe şi mai mult de ele, şi atuncĭ cunoscênd mai bine însemnătatea şi folosul lor, am vedé că măestriile nu de dispreţ şi batjocură sunt vrednice, ci din contră de cinste şi încă de mare cinste. Sĕ ne desbrăcăm pentru tot-déuna de dispreţul, ce aveam până acum faţă de ele şi sĕ ne învĕţăm a le preţui după merit, décă nu voim sĕ rĕmânem *noi* de rîsul şi batjocura altor naţiunĭ!

Măestria este o ocupaţiune fórte cinstită şi de toţĭ preţuită ca şi diregătoria orĭ-cărui domn mare. Ea tot-odată e şi însemnată, fiind-că măestrul este inima orĭ-cărei societăţĭ, care stă între plugar şi domn şi ca o copcie tare îi aduce pe aceştia mai aprópe unul de altul într'o legătură strînsă. Numai acel corp e pe deplin sănĕtos şi harnic de lucru, care îşĭ are tóte membrele. Aşa e şi cu un popor. Greşesc dér fórte mult aceia, carĭ cugetă şi cred, că măestria este o ocupaţiune neînsemnată şi nevrednică. Şi sunt mulţĭ de aceia, carĭ în nesciinţa lor cea mare cugetă asemenea.

Ce ar face aceştĭ ómenĭ atuncĭ, décă nu ar fi mĕsarii sĕ le facă mobile în casă; rotarii, carĭ fac carĕ şi alte recuisite economice; faurii carĭ ferecă carul şi sĕvêrşesc o mulţime de lucrurĭ fórte necesare; pălărierii, carĭ fac pălăriĭ; timarii şi călţunarii; cojocarii şi aşa mai departe. Ar fi fórte greu şi fără de ei numai cu greu lar puté trăi, căcĭ ne sunt trebuincioşĭ ca pânea de tóte dilele.

Măestrii harnicĭ şi cruţătorĭ atât la sate, cât şi la oraşe duc o viéţă frumósă, cinstită şi îmbelşugată câştigându-şĭ prin munca lor vază şi avere. Acésta ar fi o avere naţională câştigată de măestrii noştri, cu ajutorul şi sprijinul nostru, căcĭ avênd pe la oraşe tot felul de măestrii românĭ, i-am sprijini pe aceia carĭ din averea ce şi-au câştigat de la noi, ne-ar ajuta cu drag aşedămintele nôstre românescĭ, ceea ce de la strĕin nu putem aştepta.

Astădĭ însĕ fiind atât de rarĭ măestri românĭ, suntem siliţĭ a cumpĕra cele de lipsă aprópe numai de la strĕinĭ, carĭ adese orĭ ne înşélă, ca sĕ se pótă îmbogăţi de pe pielea nóstră şi pe de-asupra ne mai şi batjocoresc; pe ai noştri nu i-ar lăsa inima sĕ facă nicĭ una, nicĭ alta.

Sĕ ne uităm numai bine la măestri de la oraşe, ce averĭ frumóse şi-au câştigat. Unii şĭ-au ridicat case frumóse ca nesce palate, şĭ-au cumpĕrat loc şi vite. Tóte aceste le-au făcut: unul cu acul lu

APA AMARĂ „FRANCISC IOSIF" Singurul mijloc purgativ uşor de luat. Se capĕtă pretutindenĭ.

crând la vestminte ca croitor sĕu cojocar; altul cu firezul ca măsar; ér alții cu barda, ciocanul și așa mai departe.

Ei lucră cu sîrguință sĕptĕmâna întrégă, vara în casă la umbră și rĕcóre, ér iérna în căldură, pe timp frumos, ploios sĕu friguros fără a-l puté împedeca și fără a se teme, că timpul va nimici fructul ostenelelor lor și nu-șĭ va căpĕta prețul lucrului. Dumineca și în sĕrbătorĭ îi vedĭ îmbrăcațĭ frumos ca orĭ-care domn.

Venitul lor nu numai că e sigur, ci îl câștigă cu mult mai ușor de cât d. e. economii ș. a. și nu trebue sĕ lucre atât de greu, ca și cei fără de măestrie.

Un măestru bun și harnic nicĭ-odată nu se teme, că el și familia va duçe lipsă căcĭ scie bine că „de nu cură, picură“ și totușĭ lipsă nu va duce.

In cas de bólă încă nu sunt de sărit în apă, căcĭ și ei au o societate, la care fie-care măestru se face membru și plătesce o taxă mică, pentru care în schimb pe timpul cât e bolnav primesce ajutor anumită sumă de banĭ pe fie-care di.

E drept că sunt și măestrii, cărora le merge forte rĕu și sunt sĕracĭ. Vina la acesta numai ei o portă, pentru-că sĕu nu-șĭ pricep măestria, séu sunt mincinoșĭ și bețivĭ; nu-șĭ vĕd de lucru care nu le place, și așa în loc sĕ lucre, umblă cât e diua de mare pe ulițĭ, sĕu dintr'o crâșmă în alta.

Astădĭ numai așa ne putem ridica de-asupra multelor nĕcazurĭ câștigându-ne și ceva avere décă vom fi harnicĭ, cumpĕtațĭ și mai pre sus de tóte crutătorĭ.

Pe lângă avere, măeștrii îșĭ mai câștigă și vadă. Ei sunt ómenĭ prețuițĭ și de toțĭ cinstițĭ. Ei sunt domnĭ și încă mai cu stare, de cât mulțĭ domnĭ cu carĭ măeștrii nicĭ odată nu ar schimba.

Măestria e însemnată și din acel punct de vedere, fiind-că măestrul e om deplin liber; nu-i poruncesce nimenĭ; atuncĭ lucră când vrea, și póte face ce-i place, fără ca cine-va sĕ-l tragă la rĕspundere, pentru-că el nu are mai marĭ de carĭ trebue sĕ tremure, ca mulți diregătorĭ. Și Dómne! cât de bine ne-ar prinde nouĕ, în multe treburĭ astfel de ómenĭ liberĭ în faptele și voințele lor. Atuncĭ Românii în multe privințe ar sta cu mult mai bine ca adĭ.

Din măestrie póte trăi orĭ-cine bine și cinstit fără nĕcazurĭ. Sĕ nu ne silim dér și mai departe a ne face copiiĭ numai domnĭ, mai cu sémă învĕțătorĭ, preoțĭ sĕu scriitorĭ pe la unele diregătoriĭ fără nicĭ un viitor, pentru-că aceștia între împrejurările grele de adĭ numai forte cu greu pot trăi. Și apoi nu pe toțĭ copiiĭ i-a înzestrat Dumnedeu cu talent mare; la unii le-a dat minte ageră, ér la alții mijlocie, sĕu chiar slabă.

(Va urma.)

AGRICULTURĂ.

Causele de ce sĕmĕnăturile sunt rele.

In una din dile ducêndu-mĕ prin țarină spre a-mĭ vedé sĕmĕnăturile, privirea mea a fost atrasă de faptul, că prin sĕmĕnăturile țĕrănescĭ, unii din popușoi (cucuruzĭ) erau fórte micĭ și fără rod. alții mai bunișorĭ în comparație cu ceilalțĭ, dér în general rĕi.

M'am gândit, care sĕ fie causa? Multe ipotese erau în mintea mea și căutam soluția. Rĕnd pe rĕnd îmĭ puneam întrebările: póte din causă că sunt pădurĭ în apropiere? Observam însĕ. că tocmai lângă pădure era un ogor cu popușoi frumoșĭ, pe când alăturea rĕi de tot. — Póte arătura? sĕmĕnătura locului? munca?

Acestea mi-le presupuneam; în fine am găsit adevĕrata causă pe lângă celelalte mai sus arătate.

Mĕ apropiai de un ogor cu păpușoi rĕi de tot, micĭ și chirciți; scot un cocean (strujan); mĕ uit la rădĕcina sa, ce vĕd? Tóte vițișórele (rădĕcinile adventive) róse, mâncate. Acum voesc a sci, care e causa? Caut în locul de unde am scos acel strujan și găsesc găurĭ subterane și nu departe prin acele găurĭ, rodênd la rădĕcina unui fir de iérbă, găsesc un verme mare, larvă de *cărăbuș*. — Nu l'am găsit la rădĕcina strujanului.

Care e acum causa? Cât a fost popușoiul tînĕr, vermele a ros, avênd ce róde și mai cu sémă prin prășire (săpat) iérba s'a tăiat, rĕmânênd păpușoiul curat, ér acum, când iérba a crescut și ne mai avênd ce găsi la păpușoi, a trecut la iérbă și o caută.

Când voescĭ a smulge un păpușoi, eșia fórte ușor de óre-ce vinele tóte sunt róse. Un păpușoi se fixéză în pămênt prin 2 rêndurĭ de vițe (rădĕcinĭ), cele principale și cele secundare. carĭ sunt la suprafața pămêntului.

La astfel de păpușoi le lipsesc absolut acele vițe secundare.

*

Insecta, numită cărăbuș, este în abondență, ca o pacoste pe pădurĭ, rodênd teribil frundele. Din 3 în 3 anĭ ea îșĭ depune ouĕle în pămênt, mai cu sémă în cel gras, fiindu-i ușor a-l scormoni; pe urmă piere. In anul întâiŭ ouĕle clocesc și se forméză prima larvă. In al doilea larva e mare, de mărimea unui verme de mĕtasă, une-orĭ și mai mare. In acéstă periódă el e forte periculos prin faptul, că distruge în massă sĕmĕnăturile. In al treilea an devine insectă perfectă și sbóră pe arborĭ. Inmulțirea se continuă tot așa La zarzavat am observat acésta chiar din primăvară. Vedĭ planta ofilită și nu sciĭ ce are, când pui mâna pe ea. cade și la rădĕcină găsescĭ acest insect vătĕmător.

*

Pentru a asigura întru câtva recolta în contra larvelor de cărăbuș, până la găsirea altor mijlóce mai raționale, *e de neapĕrată nevoe a se face arătura de tómnă*, pentru-că larva și chiar ouĕle din pămênt. prin arătură se scot la suprafață. Erna din causa gerului, cea mai mare parte mor și un alt bine pentru recoltă e, că pĕtrunde apa în pămênt.

Astfel că plugarul român făcênd numai arătura din primăvară, mereu recolta e espusă la capriciul acestui vierme. Decĭ netăgăduit e, că *arătura de tómnă se impune* și e de folosință orĭ-cărei sĕmĕnăturĭ. Cărăbușul și larva sa strică și pânea albă (grâul) nu numai porumbiștea

Un loc slab trebue îngrășat cu acel îngrășămênt, care astădĭ în satele nóstre ai sĕ-l vedĭ grămedĭ aruncate spre umplerea rîpilor. ér nu dus acolo unde el se transformă în *mierea* pămêntului.

Acéstă *miere* a pămêntului e gunoiul de tótă mâna, fie băligarul de la vite, resturĭ de prin ogrădĭ, golomozul provenit din dĕrîmăturĭ de case, etc. etc.

Pe urmă ară pămêntul bine tómna și primăvara, sémănă-l și muncesce-l rațional, și recolta se va face.

In anii de secetă în comunele carĭ nu sunt în condițiunile sus arătate nu se va face aprópe nimic, pe când într'un loc în asemenea condițiunĭ tot se va face.

Prevederea se impune și, decĭ, scăparea prin noi înși-ne.

(„Jurn. Soc. Centr. Agric.“)

Nicolae H. Vechiulescu.

HIGIENA.

Povețe despre păstrarea sănĕtățiĭ

Lucrarea și repausul.

Lenevia este un obiceiŭ rĕu, un vițiu, care produce bóle. Décă nu lucrăm mai multă vreme, brațele nóstre pierd obiceiul și puterea de a munci. Ómenii, carĭ șed tótă diua la un loc și nu fac nicĭ o mișcare, se bolnăvesc, stomacul și inima lor nu lucréză bine.

Copiiĭ trebue sĕ se deprindă a lucra, sĕ se pregătéscă în tinerețe pentru împlinirea datoriei, însĕ cu cumpĕtare, potrivit cu puterile lor. Trupul copilului nu este încă copt pentru munca îndelungată, și pe lângă învĕțătura în școlă, care este deja obositóre, sĕ nu se céră copilului lucrărĭ grele, și, potrivit cu munca lui în școlă, în casă, la câmp, sĕ i-se dea hrană îndestulătóre, mai ales lăpturĭ, brânzeturĭ, ouĕ. Prin obiceiŭ, prin deprinderea cu lucru, puterile copilului cresc, dér numai cu încetul el devine vrednic pentru munca mai grea. Lucrarea trebue sĕ fie potrivită cu vêrsta și puterea omului; femeile, copiiĭ, ómenii bĕtrânĭ nu pot munci de-opotrivă cu bărbății tinerĭ aflațĭ în flórea vieții. Copiiĭ supușĭ la muncă nepotrivită cu puterea lor, rĕmân slabĭ, nu cresc regulat, ósele lor nu se fierb bine și la vêrsta de 21 de anĭ tot copii sunt; când se bolnăvesc, ei n'au puterea sĕ se lupte cu bóla și mor mai lesne de cât alții carĭ au crescut bine, fiind-că nu începuse prea de timpuriu sĕ muncéscă greu și peste puterile lor.

Ca și lenevia, munca grea și prelungită, fără repaus, este vătĕmătóre sănĕtățiĭ, lucrarea necontenită și lipsa de odihnă slăbesc puterile nóstre, mai cu sémă décă nu ajutăm corpul prin mâncare potrivită. Omul trebue sĕ se hrănéscă potrivit cu munca ce face; mămăligă singură cu buruenĭ, cu verdețurĭ, nu dă putere, nu face pe muncitor destoinic pentru lucrărĭ obositóre, ci numai mâncările mai hrănitóre: carne, pasĕrĭ, pesce, ouĕ, lapte, brânzeturĭ fasole, mazăre, linte.

Este bine, ca sĕ lucrăm diua și sĕ ne odihnim și sĕ dormim nóptea. Dormirea în timpul dilei nu ne dă aceeașĭ putere ca somnul de nópte. Nu trebue însĕ sĕ dormim prea mult; somnul prelungit ne slăbesce în loc de a ne întări. Copiiĭ și femeile sĕ dórma mai mult de cât bărbații tinerĭ; copiiĭ sĕ dórmă 9 până la 10 óre, bărbații cu putere 7 până la 8 óre. Veghierea prelungită în timpul nopții nu este sănĕtósă. Mai ales femeia țĕranului lucréză mult, dórme puțin și se hrănesce rĕu. Rostul femeei este în casă, ca sĕ îngrijéscă de casă, de copii, și numai la nevoe mare, în timpul săpatului, a secerei și a culesului, sĕ lucreze afară din casă. Femeile însărcinate sĕ nu muncéscă greu, sĕ se hrănéscă bine și aprópe de sfîrșitul sarcinei sĕ se odihnéscă mai multe sĕptĕmânĭ.

Când umblăm și lucrăm, corpul se înfierbântă, în timpul somnului însĕ corpul nostru produce mai puțină căldură; de aceea este bine, ca dormind sĕ ne învelim cu o pătură, plapomă, scórță sĕu alte strae Este vătĕmător a ne culca pe pămênt umed, prin rouă și brumă. Chiar în timpul verei, nopțile sunt câte-odată recĭ, de aceea sĕ nu dormim fără trebuință afară în curte, pe prispe sĕu pridvóre deschise.

Afară de odihna în timpul nopții, Dumnedeu ne-a poruncit repausul în tóte Duminecile și sèrbătorile cele marĭ, atât pentru împlinirea datoriilor creștinescĭ, precum și pentru a înlesnì corpului nostru redobândirea puterei perdute prin muncă. Aceia, carĭ petrec Duminecile și sĕrbatorile în cârciumă, nu împlinesc nicĭ unul din aceste două scopurĭ și nu îngrijesc nicĭ de corpul, nicĭ de sufletul lor. Asemenea greșesc cei, carĭ țin și alte sĕrbătorĭ, afară de cele prescrise de legea creștină, carĭ nu îngrijesc de casă, de câmp, de vitele lor, ci petrec în trândăvie nisce sĕrbătorĭ închipuite, carĭ nu sunt recunoscute de religiunea creștinéscă și de stăpânire.

(„Alb.“) **Dr. I. Felix.**

Dare de sémă.

Zĕrnescĭ, 20 Sept. 1902.

Cu ocasia petrecerei aranjată de tinerimea română din Zĕrnescĭ în diua de Sf. Mărie 15/28 Aug 1902, următorii d-nĭ au binevoit a contribui:

Aurel Cutean 4 cor., Cernak 4 cor., V. Bude 2 cor., N. Garoiu 1.40 cor., M. Abonyi 3 c., V. Bude 2 c., Ioan Sperchez 2 cor., Robert Binder 6 cor., N. Voiculeț 2 cor, Ioan Comșa 2 cor, Nicolau Pană 3 cor, Aron Mețian 2 cor, Nicolau Sperchez 2 cor, N. Dan 2 cor, Traian Mețian protopresbiter 8 cor., N. N. 2 cor, Nicolau Gârniță 2 cor., A. Clinciu 2 cor, Nicolau Micudă 2 cor, Hübner 5 cor, Ioan Ionică forestier 3 cor, Szabó 1 cor, Szorát 1 cor., Abraham 1 cor, N. N. 60 b., Nagelbusch 1 cor., Györke 1 cor, Iakobics 1 cor., G. Cutean stud. 1 cor., Ilieș T. 1 cor., Ioan Comșa Baiu 1 cor., Nic. Tipeiŭ 1 cor, St. Minea 1 cor., Kautny Károly 6 cor., R. Bude 4 cor., Beniamin Clococeanu 2 cor., Constantin Ioanovicĭ 8 cor., Fülöp Dénes 4 cor., N. N. 1 cor., St. Garoiu 2 cor., Stan Strevoiŭ înv. 2 cor.. Laszló Andra 2.40 cor., Aron Pană 2 cor.. Iarca Șona 1 cor., Ioan Strevoiu par. 3 cor., N. N. 30 banĭ, St. Bulmez 2 cor., I. P. Gâțeiu 2 cor., N N. 40 banĭ, N. N. N. 1.20 cor. N. N. 70 banĭ Ioan Strĕvoiu hotelier 2 cor., Haralambie Ungur 3 cor.. Ilieș Șándor 1 cor., I. Șona 2 cor.. Nicolau Crăciun 2 cor., Gridean Ioan stud. 1.60 cor., Virgil Pandrescu 1 cor., Daradics Elek 3 cor.. Lenița Teutsch 3 cor., I. Micudă 2 cor., Hunyi Istvan 4 cor., Al. Niculesc 4 cor., Ana Micudă 1 cor, B. Tecărea 1 c. N. N. 40 b., P. Vasilescu 2 cor., N. N. N. 2.38 cor., Aurel Tipeiu 2 cor., Iohann Loy 2 cor., Francisc Szász 2 cor., Nicolau Rușeț primar în Holbav 1 cor. La un loc fac atâta cât 157 cor. 78 banĭ, din care subtrăgêndu-se spesele 180 cor și 16 banĭ, resultă ceea ce nu s'a mai întêmplat în Zĕrnescĭ) deficitul de 22 cor. și 38 banĭ.

Marinimoșiĭ domnĭ priméscă și pe calea acésta mulțumitele nóstre călduróse.

Tinerimea română.

MULTE ȘI DE TÓTE.

Scrisórea cea mai vechiă.

Scrisórea cea mai vechiă se păstréză în museul britanic din Londra. E scrisă de Egipteanul Pambesa prietenului sĕu Amenemag, pe la anul 1500 înainte de Christos, în vremea domniei lui Ramses II.

Conținutul ei nu e de valóre; ea tratéză numai despre lucrurĭ private. E scris pe papyrus și e de mirare, că se mai póte ceti după 3500 de anĭ.

*

NOUTĂȚĬ de TÓMNĂ și IARNĂ.

(6-4,1—24).

Principiul firmei nóstre este de a vinde numai fabricate „First Class“. Firma nóstră este unica în țeră, care are relații directe cu fabricanțiĭ cei mai renumițĭ din Lyon și Paris. Mostrele și colectiile debitate de aceștia se pot procura **esclusiv** numai dela noi

Prețul ieftin însă fix

al fie-cărui articol este însemnat cu cifre, și este esclusiv a plăti prețu-ĭ mai marĭ.

Mostre în provincie la cerere se trimit franco.

Szénásy, Hoffmann & C-ie.

Magazin de mătăsărie

Budapest, IV., Bécsi-utcza 4.

Puterea elefantului.

Experienţele de până acum au arătat, că un elefant póte purta 5500 de kg.; 2500 kg. este ceva uşor pentru el. Puterea calului este de cel mult 1200 kg.; a omului de 150—200.

Sosiţi în Braşov.

Pe diua de 3 Octomvrie 1902.

H. Europa: Braun, Málnásy, Budapesta; Kovács, K. Vásárhely; Marcu, Dobriţin; Ladányi, Gy. Szt. Miclăuş; Bucur, Sinaia; Dr. Hetyei, Berlin; Comşa, Levadiu, Bucurescî.

H. Grand: Mauth, Viena; Ernst, Budveis, Liebestin, Kahl, Weiser, Erido, Szelmar, Spielmann, Viena.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Calendarul sĕptĕmânei.

SEPT. (1902) are 30 dile. RAPCIUNE

Dilele	Călend. Iul. v.	Călend. Greg.
Dum.	22 S. Foca şi Iona	5 Placid
Lunĭ.	23 † Conc. s. pf. Ion	6 Bronume
Marţĭ	24 Sânt. m. Tecla	7 Iustin Aug.
Merc.	25 C. m. Eufrosina	8 Brigita
Joi	26 † S. Ioan Evang.	9 Dionisiu
Viner	27 S. m. Calistru	10 Gedeon
Sâm.	28 C. păr. Chariston	11 Emilian

Preţurile cerealelor din piaţa Braşov.

Din 3 Octomvrie 1902.

Mésura seu greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor.	fil.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	12	—
„	Grâu mijlociu . . .	11	30
„	Grâu mai slab . . .	11	—
„	Grâu amestecat . .	8	40
„	Secară frumósă. . .	8	—
„	Sĕcară mijlocia. . .	7	80
„	Orz frumos	7	—
„	Orz mijlociu. . . .	6	70
„	Ovĕs frumos. . . .	4	90
„	Ovĕs mijlociu . . .	4	60
„	Cucuruz	10	80
„	Mălaiu (meiŭ) . . .	8	—
„	Mazăre.	16	—
„	Linte	13	50
„	Fasole	10	—
„	Sĕmênţă de in . . .	24	—
„	Sĕmênţă de cânepă .	7	20
„	Cartofĭ.	1	20
„	Măzăriche.	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	—	96
„	Carne de porc . . .	1	04
„	Carne de berbece. .	—	72
100 kil.	Sĕu de vită prospĕt .	44	—
„	Sĕu de vită topit . .	64	—

Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 30 Sept. n. de 47,833 capete, la 1 Octomvrie au întrat 1222 capete şi au eşit 666 capete, rĕmânênd la 2 Octomvre n. un numĕr de 48,390 capete.

Se notéză marfa ungurésca: veche grea dela 108—110 fil. tînĕră grea dela 114—115 fil., de mijloc dela 113—114 fil. uşóră dela 113—114 fil. — Sêrbéscă: grea 113—115 fil., de mijloc 111—112 fil., uşóră 108—110 fil. kilogramul.

Nr. 14499—1902

PUBLICAŢIUNE

referitóre la formarea de nou a catastrului de pe hotarul orăşenesc.

Comisarul reg. pentru catastru domnul **Adolf Barth** ne încunosciinţéză, că tocmai acum face clasificarea singuraticelor piese de pămênt de pe hotarul orăşenesc şi că lucrarea sa o îndeplinesce după table în următorul şir:

I. tablă. La pólele Têmpei din colo şi dincóci de dealul Furcilor.

III. tablă. Nou.

IV. tablă. Dêrstele.

V. tablă. Timişul de jos.

VI. tablă. Intre calea tramvaiului şi între drumul Dêrstelor.

VII. tablă. Intre calea ferată de stat şi între drumul Dêrstelor

VIII. tablă. Intre drumul ferat de stat şi între rîul Timişului.

IX. tablă. Din sus de drumul Zizinului.

X. tablă. Din jos de drumul Zizinului.

XI. tablă. Imprejurul fabricelor

XII. tablă. Intre drumul Trei scaunelor şi între drumul de fer.

XIII. tablă. Intre drumul St. Petrului şi între drumul ferat din colo de rîul Timişului.

XIV. tablă. Din jos de gara drumului ferat.

XV. tablă. Dinaintea abatorului

XVI tablă. Dealungul drumului St.-Petrului.

XVII. tablă. Dincóci de stupina lui Fabricius.

XVIII. tablă. Lângă stupina lui Fabricius.

XIX. tablă. Lângă stupina lui Steriu.

XX. tablă. Intre drumul Feldiórei şi între drumul ferat.

XXI. tablă. Intre drumul Feldiórei şi între drumul din Tilivechiŭ.

XXII. tablă. De lângă Ciocanul de bătut aramă.

XXIII. tablă. Livadia cea mare de fênaţe.

XXIV. tablă. Rogózele marĭ.

XXV. tablă. Păşunea viţeilor.

XXVI. tablă. Stupinele dinaintea păşunei viţeilor.

XXVII. tablă. Stafenele.

XXVIII. tablă. Intre drumul din Tilivechiŭ şi între Spurcata (Rossbach).

XXIX. tablă. In dosul gărei Bartolomeiŭ.

XXX. tablă. Dincócĭ de stupina lui Schlandt.

XXXI. Tabla Gimbăşenilor.

XXXII. tablă. Intre drumul Gimbavului şi al Cristianului.

XXXIII. tablă. Lângă Cărămidăria lui Kertsch.

XXXIV. tablă. Lângă casa de ţintă militărésca.

XXXV. Tabla Cristolovenilor.

XXXVI. tablă. Hotarul de sus (Ţinutul Postovarului şi Száraz-Tömös

Singuraticii proprietarĭ au a aştepta pe d-l comisar estimator de catastru la pămêntul lor, séu — în cas decă acésta nu le-ar conveni sĕ-şi provadă locul cu un pociump, pe care sĕ se scrie esact şi clar numele, ubicaţiunea, numĕrul casei proprietarului şi de e posibil şi numĕrul top. al pămêntului.

Mai departe se fac atenţĭ toţĭ acei proprietarĭ, a căror pămênturĭ — pentru conservarea rentabilităţii séu urcarea aceleia — afară de cheltuelele ordinare recer permanent şi cheltuelĭ deosebite sĕ fac atenţĭ dic că pentru stabilirea astorfel de cheltuelĭ şi pentru considerarea acestora la statorirea venitului curat, au a dovedi cu documente autentice la Direcţiunea de catastru reg. din Cluj atât capitalul fundamental întrebuinţat pentru lucrărĭ de scut etc. cât şi cheltuelile anuale necesare pentru conservarea lor.

Brassó, în 23 Septemvre 1902.

(695,1—2) *Magistratul orăşenesc.*

De arêndat

cu preţ fabulos de ieftin,

o grădină acomodată pentru stupărit, avênd o întindere de 2 hectare, situată în imediată apropriere de Bârsă, putênd fi udată la cas de secetă cu mare înlesnire, prin conducte de apă, şi închisă sistematic de jur în prejur.

Productele se pot desface cu mare uşurinţă la têrgurile de sĕptĕmână din comunele Bran şi Zêrnesţĭ.

Amatoriĭ se pot adresa pentru orĭ-ce referinţe la proprietarul

Ilisie I. Aldica,

în comuna **Tohanul-vechiu** (Ó-Tohan)

1—4 **Strada Morii nr. 463.** (696)

Moşie de vêndare.

În posiţia cea mai frumósă a Săcuimeĭ, distanţă de o óră de la Braşov, ér de la staţiunea căleĭ ferate distanţă de $^{1}/_{4}$ óră, **este de vêndare o**

moşie de 154 jugĕre,

cu casă domnéscă şi edificiĭ economice. Loc forte potrivit pentru zidire de fabrică de spirt şi pentru instalare de lăptărie.

Adresa la administ „Gazetei.“

Ocasiune favorabilă!

Magazin de coloniale,

Ferărie,

şi Lipscănie,

cu vechiŭ renume, avênd un mare cerc de clienţĭ,

este de vêndare,

în condiţiile cele mai favorabile.

Amĕnunte la d **NICOLAE LUPU** Zêrnescĭ.

Zêrnesciĭ cu aprópe 4000 locuitorĭ, în depărtare numai de 28 chilometrii dela Braşov, are érna de două orĭ pe di, vara de 3 orĭ pe di legătură de drum de fer, are două fabricĭ însemnate, têrg de sĕptĕmână şi două têrgurĭ de ţéră. 3—6

In pivniţa Eszterházy

Strada Hirscher nr. I, (sub podul Bătuşilor).

Se vinde o litră de

Must dulce cu 30 cr.

W. Kopony.

Fluidul Kwizda.

Fluid pentru turiştĭ

Kwizda fluid pentru soldină.

Fricţiune probată contra soldinei. Intrebuinţată de Turiştĭ, Bicicliştĭ şi călăreţĭ cu succes, pentru recreare după ture mai marĭ.

Preţul o sticlă cor. 2.—, $^{1}/_{2}$ sticlă cor. 1.20.

— Veritabil se capĕtă în tóte farmaciile. —

Deposit principal la

Franz Joh. Kwizda

k. u. k. Oest.-ung. kön. Rumän. u. fürstl. Bulg. Hoflif. Kreis-Apotheke KORNEUBURG, bei Wien.

Epilepsi.

Cine sufere de epilepsie, cârcei, de nervĭ sĕ céră broşura în privinţa acésta, se trimite **gratis şi franco** dela **Schwanen-Apotheke, Frankfurt, a. M.**

Haveloc şi mantale de plóie Gumi.

Deposit de strae cu pĕr lung ardelene

Paltóne băiaţe de postav şi piele.

Ne luăm voe a atrage atenţia On. public din oraş şi dela ţéră, că noi afară **de haine gata pentru bărbaţĭ şi copiĭ** ţinem un

deposit mare de postavurĭ din ţéră şi streinătate.

Luăm comande pentru haine **bărbătescĭ** şi de **copiĭ** după mĕsură, şi **garantăm pentru croiala modernă** şi **potrivită**, care se esecută după cele mai **nouă fasóne.**

Cu tótă stima

Depner, Roth, Westemean,

697.1—10. în edificiul „Spar-Cassa“ Strada Vămii 3—5.

Mostre de postavurĭ la cerere franco.

Telefon Nr. 80.

RESTAURANTUL

în Casa de tir (Schützenhaus)

este deschis şi iérna.

Drumurile iluminate.

Se primesc abonamente pentru prânz în local şi afară.

Am onórea a aduce la cunoscinţa On. public, că am arangiat pentru sesonul de iérnă Restaurantul din casa de tir astfel, de a pute satisface tóte dorinţele On. public.

Tot-odată rog On. public, ca cu ocasia de festivităţĭ sĕ se servéscă de localităţile, ce sunt bine arangiate.

Pentru nunţi, soarele, banchetuI iau asupră-mĭ **arangiarea**, care voiu esecuta-o cu acurateţă şi cu

Preţurĭ moderate.

Sala de tir stă la disposiţie pentru **petrecerĭ particulare.**

Abonamente la fleicĭ se primesc.

Pentru Domniĭ, carĭ doresc a-se eserciţa la tragere la ţintă stau la disposiţie **puscĭ şi serviciu.**

Apelez la sprijinul On. public

cu tótă stima

Friedrich Schmidt.

BERE de Steinbruch, **VIN bun** pentru borviz (mişmaş) şi **vinurĭ de Desert.**

STRUGURÎ de masă séu de Cură

Cei mai frumoşi şi finî Chasselas şi Tămăiósă, amestecaţî 5 Kl. în lădiţe séu coşurî trimişî cu poşta franco 3 cor. 50 b. Tămăiósă singură 5 kilo 4 cor. 50 b. Vin roşu Szegszárd din viile proprii 3 butelii de 0.70 litr, franco trimise 3 cor. 60 banî, fórte potrivit pentru cadourî la serbătorî marî, se pot comanda dela

Martin v. Willinger
Gross-Wein-Producent in Zomba (Ungaria)
7—10.(678) (Comitt. Tolna).

AVIS!

Subscrisul aduce la cunoscinţa On. public, că a înfiinţat **un stabiliment** de

Văpsitorie şi spălătorie chemică

în Braşovul-vechiŭ, Strada lungă Nr. 134.

Orî şi ce Garderobă (vestminte) de bărbaţi şi dame din mătase, catifea, lânurî, uniforme militare, stofe de mobilă, panglicî, dantele, perdele, umbrele etc. se curăţă în 12 óre aşa de perfect, că devin ca nouă.

Specialităţî: din **stofe de Kamgarn curată** cu desĕvîrşire glanţul, ce se ivesce.

Văpsitorie de blănurî, pene de Struţ şi mănuşî glacé de pele.

La cas de necesitate, mĕ rog a face incercare cu stabilimentul meu.

Comande d'afară se esecută prompt şi ieftin

Josef Schmitz,
văpsitorie şi spălătorie chemică
(665,6—10.) Braşovul-vechiŭ, str. lungă nr. 134.

PUBLICAŢIUNE.

Pentru tóte realităţile aparţinĕtóre moştenitorilor defunctului Dr. Otrobán Nándor s'a fixat diua de vêndare

pe 20 Octomvrie st. n. a. c. diminéţa la 9 óre

în cancelaria d-lui notar public regesc Schnell Károly (strada Vămii nr. 15) şi unde nu se va lăsa nimic din preţul strigărei. Oferte se vor primi şi în scris.

	Coróne.
1) Casa de lemn, în Brassó (Scheiŭ) Podu Creţului nr. 107 nou (676 vechiŭ) indusă în cartea funduară nr. 2660, n-rii top. 3348, 3349.	700
2) Villa din Predeal, cu tot mobilarul din ea şi cu aranjamentul, indusă în cartea funduară din Brassó, nr 10.961 A † 25.404/12 nr. top.	10,000
3) In Bácsfalu, casa cu nr. 446. cu 9 apartamente de locuit cu o grădină de póme, odăile folositóre pentru locuinţă de vară, dimpreună cu mobiliarul, indusă în cartea funduară nr 598 A † 1659/1, 1659/2, 1660, 1661, 1662, 1663, 1664, 1665 n-rii top	12.000
4) In Bácsfalu casa nr. 445, cu patru locuinţe şi grădină, indusă în cartea funduară nr. 589 A † 1358, 1359/2, 1360/2, 1361/2, 1363/2, 1364/2 n-rii top.	5,000
5) In Előpatak staţiune balneră aşa numită „Villa Zona" cu întreg aranjamentul, cu mobilele din ea, cu dreptul la băi, la apa minerală, indusă în cartea funduară nr. 318 A † 1535, 1546/1, 1546/2, 1546/3, 1547, 3744 nr. top.	8,000
6) Casele din Brassó, Strada Porţii nr, 16 şi cel vechiŭ 488, indusă în cartea funduară nr. 2560 nr top 5434 şi casa din strada Spitalului nr. 11 nou şi cel vechiŭ 475, nr. top. 5420, douĕ case legate una de alta (fost Hotel Baross.)	80,000
7) Imobilul din Apácza loc de zidire, indus în cartea funduară nr. 1011, n-rii top 1601/2, 1602/2, 1603/3.	100
8) Livadea din Tuşnad nr. 976 indusă în cartea funduară nr. A † 12 508/12	1,000
9) Realitatea aflătóre în Bölön nr. 634 indusă în cărţile funduare sub nr. A † 2759/3	2·0
10) O şură aflătóre în Agostonfalva.	800
11) O baie de fer în Felső-Rákos,	600
12) Realităţile aflătóre în Bardocz sub nr. 674 şi 736 indusă în cartea funduară sub nr. A † 263 266 şi 267/1, 267/2	1,400

Din preţul strigării ofertanţii au a depune un vadiu de 10% în banî gata séu în hârtii de valóre.

Informaţiunî se pot lua în cancelaria d-lui advocat Dr. Zakariás János (Brassó, Strada Spitalului militar nr. 3) unde se va lua în considerare condiţiunile date de d-l notar public regesc Schnell Károly.

Brassó, în 2 Septemvre 1902.

Szabó Alexandru,
esecutorul oficial al rĕmasului D-rului Otroban Nándor.

660,7—8

ANUNŢ.

Subscrisul aduce la cunoscinţă, că primul şi cel mai mare

Atelier de uniforme din Ardeal

este din nou bogat asortat, cu tot felul de **chipiurî**, pentru elevi dela tóte scólele centrale române din Braşov.

Chipiurile mele sunt de I-a calitate, căptuşite cu mătasă în trei colori Preţul este de bucată, fără deosebire cu fl. 1.60, séu coróne 3.20. — Emblema pentru comercialişti e separat 10 cr. séu 20 filerî.

Tot-odată aduc la cunoscinţă şi Domnilor, care îşi fac anul de voluntar, că în Atelierul meu îşi póte procura numai pentru 65 fl. séu 130 coróne în sus: 1 manta, 1 blusă, 1 chipiu, 1 cravată, 1 roc (tunică), 1 pantalonî, 1 curea de lac, 1 păr. de mănuşi; tóte aceste sunt din ştofă fină şi se confecţionéză strict după regulamentul prescris militarilor. O singură probă ajunge orî şi cui pentru a se convinge despre aptitudinea şi prestaţiunile mele.

Cu deosebită stimă

Dumitru Platoş,
10—10.(662) BRAŞOV, Strada Mihail-Weiss 20.

DEPOSIT de articole igienice.
DEPOSIT de mărfurî de gumi din Paris.
J. REIF Specialist, VIENA
I., Brandstätte 3.
Preţurî curente în coverte închise franco şi gratis
Trimiterea în provincie cu Rambursă.
Discreţ. à K. 2, 4, 6, 8, 10 etc.

Ciocoladă de Tannin

a lui **Sztraka**,

are cel mai bun efect în contra diarei, atât la copiî cât şi la adulţi. O bucată costă 40 fil.

Se află de vêndare în tóte farmaciile.

